

SIBENIK, 10. SRPNJA 1963.
BROJ 564 GODINA XII
List izlazi svake srijede • Uređuje redakcijski kolegij • Glavni i odgovorni urednik — NIKOLA BEGO • Uredništvo: Sibenik, UL Jelke Bučić 5 • Telefon uredništva 25-62 • Ručopisi se ne vraćaju

šibenskilist

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara • Izdaje: Novinsko-izdavačke poduzeće «Stampa» Sibenik • Direktor MARKO JURKOVIĆ • Mjesna pretplata za FNRL 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara • Tekući račun: Komunalna banka Sibenik 435-11-8 • Telefon štamparije 22-28 i 29-57

U povodu Dana borca

Glavna proslava održana u Polači

Na zboru govorili Tode Maglov, Milan Uzelac i dr Tode Čuruvija

Proslava 4. srpnja u podinarskom selu kninske općine Polači, zbog svog značaja kao i prisustva istaknutih društveno-političkih radnika i vojnih rukovodilaca, bila je velika proslava Dana borca naroda Dalmacije.

Uz učešće nekoliko hiljada građana s područja Kninske i Cetinske krajine, te kistanjske Bukovice, uz predstavnike gostiju iz Donjeg Lapca, Bosanskog Grahova i Drvara, na svečanost proslavi Dana borca u Polači bili su poslanici vijeća Savezne skupštine Jovo Ugrčić, Tome Krnić, Ciro Milutin, Jovo Mudrić, zastupnici Sabora dr Tode Čuruvija, Dušan Štrbac, inž. Zvone Jurišić, Mirko Sinobad i drugi, predsjednik Kotarske skupštine Splita Ivo Marinković, predsjednik Udruženja boraca NOR kotara Splita Andrija Božanić, generali JNA Miloš Uzelac, Zarija Stojović i Milan Joka, admirali Ljubo Truta i Ante Kronja, predsjednici općinskih skupština iz Sibenika, Splitske, Makarske, Trogira, Sinja, Drniša, Biograda, Benkovca, Zadra i Obrovca, te brojni predstavnici boračkih i društveno-političkih organizacija s područja sjeverne i srednje Dalmacije.

Svečanost je otpočela navečer 3. srpnja, vatrometom na Polači paljenjem vatri po visovima Dinare i Kozjaka, te logorskom vatrom kninskih izviđača, koji su izveli lijep i raznovrstan program.

Rano izjutra, 4. srpnja, pripadnici Armije i omladina s područja kninske i drniške općine, u sastavu odreda predvojničke obubke, izveli su rekonstrukciju napada i osvajanja Oštre glavice, čuvene kote iz borbi za oslobođenje Knina, krajem studenoga 1944. god., na kojoj su borci XX i XXVI divizije Osmog dalmatinskog korpusa, vodile ogorčene borbe protiv snaga okupatora.

Nešto poslije 10 sati u Polači je na svečani način otkriven spomenik palim borcima tog sela, s kosturnicom u kojoj se nalaze sahranjeni posmrtni ostaci 237 boraca iz raznih krajeva Dalmacije, a koji su tokom rata pali, boreći se protiv okupatora, na podinarskom terenu, na Oštroj glavici, pod Suhopoljem i drugim položajima podno Dinare i Kozjaka.

Uz zvuke Internacionale koju je otpjevao pjevački zbor šibenskog «Kola», spomenik je otkrio proslavac ovog kraja, major Tode Maglov, a zatim, su mladi vojnici trokrotnom plutonskom paljbom odali počast palim Dalmatincima, na čiju zajedničku grobnicu su tada položeni brojni vijenci.

Tom prilikom u Polači je održan veliki narodni zbor na kojem su govorili major Tode Maglov, general-potpukovnik Miloš Uzelac i dr Tode Čuruvija, član CK SKH.

Sa proslave Dana borca u Polači upućeno je pozdravno pismo predsjedniku Republike Titu.

Pored šibenskog «Kola» koje je uveličalo proslavu svojim koncertom, pripadnici Armije iz Knina izveli su kulturno-zabavni program, streljačke družine se natjecale u gađanju, a članovi kninskog «Partizana» su izveli vježbe na spravama. Uveče je stanovništvu Polače prikazan Bulajićev film «Kozaras».

U svom govoru general-potpukovnik Miloš Uzelac, za vrijeme rata komandant XX divizije, između ostalog, na proslavi Dana borca u Polači je rekao:

Direktiva vrhovnog komandanta, maršala Tita, komandantu Osmog korpusa bila je kratka: «Osloboditi Dalmaciju i Knin. Uništiti neprijatelja na teritoriju Dalmacije i u Kninu...»

S druge strane, direktiva fašističke njemačke komande svojim snagama bila je slijedeća: «Boriti se za svaki pedelj zemljišta u Dalmaciji, kao da branite Berlin. Ogorčeno se boriti da spriječite ulazak Titovih partizana u Knin. Time ćete osigurati zaleđe Sremskog fronta...»

U takvim prilikama došlo je do borbi za oslobođenje Knina, do kninske operacije, jedne od najvećih operacija u prošlom ratu.

Iako je napad na Knin predstavljao težak zadatak, jedinice slavnog VIII korpusa trebale su opkoliti Knin, razbiti vanjsku obranu grada, zauzeti ga i uništiti neprijateljske snage u njemu.

Taj napad i borbe za Knin koje su trajale čitav mjesec dana, a kulminirale posljednjih čitavih osam dana i noći, jedinice Osmog dalmatinskog korpusa izvršile su u potpunosti.

Ovdje, kako je rečeno, nastavio je svojim sjećanjima ratni komandant, postoji jedna koda, Oštra glavica. Tu je 8. brigada šibenčana napadala 7 do 8 puta i nakon ogorčenih borbi uspjela je zauzeti.

Vrhovnom komandantu Titu, mogao je komandant Osmog korpusa general Petar Drapšin, raportirati: «Neprijateljska grupacija od 12.500 neprijateljskih vojnika, ne postoji. Knin je oslobođen i čitava Dalmacija je oslobođena.»

A. M.

Proslava Dana borca u Drnišu

Uz zvuke posmrtnog marša u predvečerje praznika položeni su vijenci na spomen-ploči na Poljani maršala Tita koja bilježi imena palih Drnišana u narodnooslobodilačkom ratu; kući u kojoj se rodio narodni heroj Božidar Adžija; na Podvornici gdje su 18. i 20. kolovoza 1941. junački pali partizanski borci i šibenskog odreda. Time je organizacija Saveza boraca u Drnišu počela ovogodišnju proslavu Dana borca.

Na sam praznik, 4. srpnja, proslavu su upotunili bogatim sportskim programom članovi društva za tjelesni odgoj «Pratizan» (c)

S otvorenja III festivala djeteta — govori inž. Zvone Jurišić, predsjednik Općinske skupštine

Završen je Treći festival djeteta

Brojne priredbe i manifestacije

Od 3. do 8. o. m. kada je ujedno spuštanjem festivalskih zastava bio završen III festival djeteta u Sibeniku, na šibenskim pozornicama izmijenjali su se nastupi lutkarskog ansambla iz Lodza u Poljskoj, zatim «Ognjen Prica» iz Osijeka, omladinsko-pionirske scene iz Sibenika, Zagrebačkog kazališta lutaka, Kazališta lutaka iz Sarajeva, Narodnog kazališta iz Zenice, šibenske lutkarske scene, Pionirskog kulturnog centra iz Titograda, Pionirskog kazališta iz Tuzle i Lutkarskog kazališta iz Zadra. Istodobno u studijskom dijelu Festivala obrađivane su teme područja scenskog stvaranja. U ovom dijelu programa sudjelovali su istaknuti pedagoški, kazališni i književni radnici iz cijele zemlje, među kojima Vid Fijan, Ana Maletić, Jozo Puljizević, Ivan Balog, Mladen Bjažić, Danko Oblak, Kosovka Kuzat, Vukosava Nikolin, Milena Večerina, Milivoj Matošec, Zvonimir Bajsić i drugi.

Mark Tven: «DOŽIVLJAJI TOMA SOJERA»

J. Vrhunc: «VRTILJAK IGRAČ»

Ako bi se uzela ona narodna «po jutru se dan poznaje», onda od ovogodišnjeg Festivala djeteta, bar što se tiče dramskih dječjih izvedbi, ne bi trebalo očekivati mnogo. Susret s renomiranim ansamblom «Boško Buha» iz Beograda i njegovom predstavom «Doživljaji Tome Sojera» nije ispunio očekivanje, dijelom možda i zbog toga što smo očekivali — mnogo. Bila je to, reklo bi se, sasvim prosječna izvedba, prilično rastegnut komad (što je tome krivo — režija Miñe Dedića ili dramaturgija Jovana Maksimovića), s doduše lijepo uklopljenom, pa čak i funkcionalnom scenografijom, zapravo projiciranjem slika. Nosioci glavnih uloga Slobodan Slobodanović (Tom Sojer) i Boško Stošić (Haklber Fin), naročito ovaj posljednji dali su sasvim osrednjoj ostvarenja. Ansambl je, čini se, najviše dao u pomalo preglasnim dječjačko - djevojačkim scenama, ali se najviše autora ovih redaka po stvarnom dometu realizacije dojmila scena poslije neuspješnog traganja u pećini. To je bez sumnje bilo vrlo lijepo i minuciozno izrađena scena. Glavni akteri ponekad su (zapravo veoma često) dosta nerazumljivo izgovarali tekst. Čini nam se da je redatelj Dedić ipak komadu trebao dati malo više dinamike, malo više tempa, a po svoj prilici ni neka tekstovna kraćenja ne bi bila na odmet. Najviše nam se sviđala Beki Tačer koju je igrala Olja Grašćić - Jelić, naročito njena čista dikcija. Čini se da su mnogo izvodači prestari po godinama, e da bi mogli sasvim uspješno i besprijekorno donositi dječjačke likove. Iskreno govoreći, držali smo da je čitav ansambl «Boška Buhe» po godinama prilično mlađi. Publika je inače toplo reagirala, naročito po svršetku predstave, pa nisu li ovi utisci pomalo i nerazumljivo jevanje dječjih kazališnih komada. Vrućina je bila nesnosna, pa se još jednom postavila pitanje davanje predstava u ovo godišnje doba u zatvorenim dvoranama.

To je bila druga predstava, a izvelo ju je Mestno gledalište iz Ljubljane. Naravno, to je na slovenskom jeziku, pa smo mnogo što od teksta dočuli, ali se čini da je i tekstovno ne loša stvar, pisana sasvim razumljivo lepršasto, bajkasto, prozračno. Čini se, da je u uporedbi s prvom predstavom ovogodišnjeg festivala mnogo bliže željama, shvaćanjima i preokupaciji današnje, suvremene djece. Pisac je na scenu uveo robota, što je na gledaocima ostavilo poseban utisak, i čitava se predstava gledala s očitim zanimanjem. Uvedene su i poluplesne ili (zacije)lo čisto plesne tačke, jedan konglomerat dopadljivosti. Siže: mlada prodavačica novina, bez roditelja, sanja kraj izloga punog lutkama, probdije tu čitavu noć, lutke počinju da igraju, i ona se u to upliće, mnogo toga nastaje, da se na kraju sve pretvori u stvarnost, ali jedan čovjek (simbolika, šta li?) daruje mladoj prodavačici novina lutku. Sve je djelovalo raskošno. Kostimi, igra svjetla, neka prilično lucidna redateljska ostvarenja, jednom riječju sasvim zadovoljavajuća, da ne rečemo više, dječja kazališna predstava. Publika je izvodače nekoliko puta izazivala pred zastor, uza svu vrućinu, koja očito smeta, ali što se tu može, takvi su izgleda bili zahtjevi izvodača, zapravo redatelja. Čini man se da je i ovdje neke scene moglo da se kratki, a da opet ne izgube ništa od svoje vrijednosti. Možda je čak i taj inače veoma dobrodošli i prihvatljivi robot previše bio na pozornici, da se možda više puta pojavljivao utisak bi bio još snažniji, ali to je uglavnom očito stvar pisca Vrhunca. U razgovoru s drugima izgleda da im se stvar ova više dopala od izvedba «Boška Buhe».

Zak i Kuznjecov: «BAJKA O BAJCI»

Predstava Zagrebačkog pionirskog kazališta nije nam se sviđjala. Po svojoj koncepciji, obrađuju se tri posebne odijeljene bajke, ona i nije loša, djeci

mlađeg uzrasta možda i bliska, ali u mnogim stvarima bila je nedorečena. Kineska bajka vjerovatno je najjelovitije rješenje, s najviše umjetničkog u sebi, dočaran je donekle ambijent pa su čak i situacije konkretne i određene. Druga dva dijela, čini nam se, bila su znatno lošija, naročito prvi. Poneka redateljska rješenja, kao ples dvojice dječaka i djevojčice prijevake od tih triju bajki doimao se suvišan, i nije služio ničemu no da se stanka između bajki nekako lakše podnese. A to je, reklo bi se, narušavalo i onako priličan nesklad. Mnoge scene djelovale su rasklimano, nedorađeno, a i sam redatelj nam je rekao da je predstava bila prilično loša, što bez sumnje za sebe govori mnogo. Čini nam se da je predstavi ponekad nedostajalo ritma, one u ovim prilikama prijeko potrebne prošnjosti. Po našem sudu najbolju ulogu te večeri ostvario je student Ming (?), koji je djelovao «kineski» zagonetno, hladno i dostojanstveno, što mu je, ustalom, i uloga namećala. Dvojice dječice koji su poslužili kao uvod u bajke simpatično su djelovali, ali iako su bili samo dekoracija predstave, nisu ništa drugo ni pokazali. Bez obzira na materijal s kojim je zagrebački redatelj raspolagao čini nam se da je na komadu trebalo još više raditi — ili je to bio kiks same te večeri. Iako nemamo ništa protiv ovakvih bajki, koje su isključivo za djecu, bez sumnje se može kazati da je «materija» slovenskih glumaca, koju su nastupali večer prije, nekako bliža današnjim mladim gledaocima. To je, izgleda, mišljenja mnogih u ove stvari inače veoma dobro upućenih. Ni za ovu predstavu spekt uopće nije dijeljen, zbog čega nije poznato, ali je za osvrt svakako bio poželjan.

«KOLOROWE PIOSENKI»

Prvu marionetsku predstavu na ovogodišnjem dječjem festivalu izvelo je Poljsko kazalište lutaka «Arlekin» iz Lodza. To je ujedna bila prva predstava jednog stranog ansambla od kako je uspostavljen festival. Da se dobro uradilo što se na ovu značajnu dječju manifestaciju pozvalo i goste iz Pojske, koji se trenutno nalaze na turneji po našoj zemlji, najbolje je pokazala njihova predstava «Kolorowe piosenki», koja je prikazana na otvorenom prostoru, ispred I osnovne škole. Jer, to se bez dvoumljenja može reći, ono što

(Nastavak na 4. strani)

Društvena kronika

Nedopušteno
i protuzakonito

Već smo navikli na to da u novinama pročitamo oglase kojim privredna organizacija poziva svoje radnike i službenike da podignu ostatak svog osobnog dohotka, tj. onaj dio koji im pripada iz konačne raspodjele na temelju završnog računa. Navikli smo i na to da na kraju takvog oglasa nađemo i klauzulu: »tko se ne javi do određenog roka gubi pravo na osobni dohodak«.

Da se malo zadržimo na toj posljednjoj klauzuli: postoji jedinstveni zakon o zastari potraživanja a, eto, privredna organizacija propisuje neki svoj rok. Smije li ona to učiniti? Ne smije. Ako to ipak učini, onda je njezin akt protuzakonit. I ne samo to: prema propisima iz radnih odnosa tačno se zna da NITKO ne može radniku ODUZETI njegov osobni dohodak. Najmanje zbog nekakvih svojih mušica i komosije. A to se ipak, kako analize sindikata pokazuju, radi u svim mjestima, u mnogim privrednim organizacijama!

Idemo dalje, ponekad se oglas o konačnoj raspodjeli niti ne pojavi u novinama. Zašto? Jednostavno zbog toga što su neke radne organizacije u svojim pravilnicima o raspodjeli »ozakonile« da radnik koji napusti poduzeće, tj. raskine radni odnos, gubi pravo na konačnu raspodjelu. Najblaže rečeno: to je još grub-

lja povreda prava proizvođača. U sištini — direktno ODUZIMANJE zasluženog osobnog dohotka.

Pravilnici o raspodjeli, međim, sadrže još neke protuzakonite odluke. Kao na primjer: »tko tri puta izostane s posla smanjuje mu se osobni dohodak za 20 posto... tko ode na bolovanje gubi 15 posto osobnog dohotka (!) ...« Itd.

Povreda radne discipline je jedno, a raspodjela drugo. Jednostavnije to možemo reći. Ako je netko pogriješio — postoje disciplinske komisije, propisani postupak, kazne, pravo na žalbu itd. Ali ako se pravilnikom jednostrano i automatski nekome skida osobni dohodak, onda je to najčešće — »kazna bez prava žalbe«. Dešavalo se, na primjer, čak i u tzv. velikim i uglednim poduzećima da su ljudi gubili i po 20 posto osobnog dohotka zbog toga što su kao vanredni studenti, u okviru kadrovskog programa poduzeća, imali sedam dana plaćenog dopusta radi polaganja ispita. Dešavalo se i to da su ljude zakidali, jer su bili na bolovanju — teško bolesni.

Protuzakonita i nedopuštena praksa.

Sindikati će poduzeti neke akcije da se skrene pažnja na ove »bisere« u raspodjeli. A na odgovornim faktorima je da sve ne ostane samo na »skretanju pažnje«. I. L.

Sjednica Općinske skupštine Drniš

Više odluka i rješenja

Prošlog utorka održana je treća sjednica Općinske skupštine u Drnišu. Dnevni red bio je obiman i njega su sačinjavale 33 tačke.

Da bi se u određenom smislu stimuliralo uslužno zanatstvo, koje je u posljednje vrijeme u opadanju, donesena je odluka kojom se poreska obaveza od ukupnog razreza za 1963. godinu umanjuje za 20 posto.

Donesena je odluka o završnom računu budžeta općine Drniš i ukinute općine Oklaj za 1962. godinu. Na sjednici su ujedno određeni članovi Općinske skupštine, koji se ovlaštavaju za sklapanje brakova od matičnog ureda u Drnišu i mjesnim uredima u Oklaju, Gradcu i Unešiću.

Na upražnjeno mjesto načelnika Odjela za privredu i komunalne poslove postavljen je diplomirani ekonomist Jakov Matas, za upravitelja poljoprivredne zadruge »Miljevi« u Širitovcima Ante Kozic, a za upravitelja poljoprivredne zadruge »Gradi-

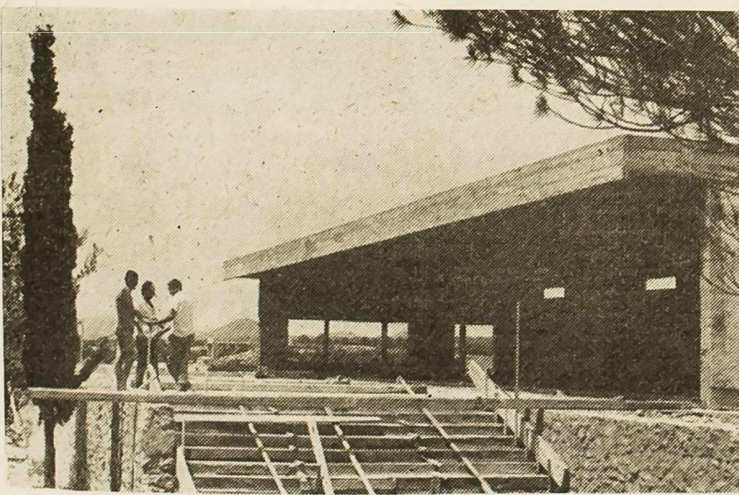
na« u Drnišu postavljen je Ivan Borzić, jer je dosadašnji upravitelj Slavko Vestić odselio van područja ove općine.

Da bi u eventualnoj odsutnosti predsjednika poslovi skupštine i organa uprave tekli normalno, Rafailo Buarica je imenovan za zamjenika predsjednika Općinske skupštine.

U daljem radu skupštine donesena su rješenja o imenovanju Komisije za vjerska pitanja, Upravnog odbora Općinskog fonda za školstvo, Upravnog odbora Fonda za stambenu izgradnju i Savjeta za komunalne poslove.

U završnom dijelu sjednice odobren je zajam iz lokalnog investicionog fonda i data garancija Komunalnoj banci za poljoprivrednu zadrugu u Oklaju, Veterinarsku stanicu u Drnišu, zanatsko privredno poduzeće »Radnik«, ugostiteljsko poduzeće »Roški slap« i poljoprivredno-industrijski kombinat »Petrovo polje«. (c)

Dovršava se motel u Vodicama

Vodice će ove sezone dobiti jedan od najvećih turističkih objekata na šibenskom području. Neposredno uz obalu, svega kilometar od Vodica, za sada se još uvijek nalazi veliko gradilište. Poduzeće »Izgradnja« iz Šibenika izvodi završne radove na novom motelu sa svim ostalim potrebnim objektima.

Ovaj turistički objekt obuhvaća motel sa 64 ležaja, restoran kapaciteta 700 obroka dnevno, auto-kamp za 200 vozila i sanitarni čvor. Za izgradnju čitavog motela predviđeno je 126 mil.

dinara, ali izgleda da ta suma neće biti dovoljna. Kako je bilo predviđeno, svi radovi su trebali biti dovršeni ovih dana, međutim, zbog duge i žestoke zime završni radovi su se otegli. Iako na radilištu sve vrvi i radi se ubrzanom tempom, za ovu godinu dovršit će se auto-kamp, sanitarni čvor i restoran. Motel se čitav neće izgraditi, nego samo prva 32 ležaja u prizemlju. Ostali radovi će se nastaviti odmah po isteku sezone.

— mi —

Uz analizu izbora za predstavnička tijela

VEOMA POVOLJNA OCJENA

Na posljednjem zajedničkom plenumu Općinskog odbora SSRN i Općinskog sindikalnog vijeća, koji je održan u Šibeniku, data je ocjena izbora za predstavnička tijela koji su održani u ovoj godini. U izvještaju koji je tom prilikom bio podniet, između ostalog se navodi, da su političke pripreme za ovogodišnje izbore bile takvog karaktera da su se u njima okupile široke mase građana i da se u organizacijama SSRN razvila takva politička aktivnost kakva dosad nije zabilježena. Održano je stotine skupova SSRN, Sindikata, Saveza omladine i boračkih organizacija na kojima se temeljito raspravljalo o svim pitanjima iz raznih oblasti društvenog života. Posebno se raspravljalo o postignutim uspjesima u komunizmu, te o budućim zadacima.

U diskusijama što su vodene na brojnim konferencijama i sastancima prihvaćen je stav o primjeni principa rotacije i o poboljšanju strukture buduće skupštine izborom većeg broja proizvođača, žena i omladine. Međutim, na nekima od njih ispoljena su pojedinačna negativna shvaćanja u odnosu na kandidiranje omladine i žena.

Zborovima birača prisustvovalo je više od 12 tisuća građana ili 26 posto od ukupnog broja birača, dok je na zborovima radnih ljudi bilo prisutno više od 60 posto od ukupnog broja zaposlenih u privredi. To su ujedno bili najpo-

Omladina Dubravica bez prostorija

Nekoliko zadnjih godina rad organizacije Saveza omladine u selu Dubravice uopće se nije osjećao. Socijalistički savez je nekoliko puta pokušao nešto učiniti na tom planu, ali bez uspjeha. Mnoge akcije organizirane na komunalnom polju sela pošle su bez učesća mladih koji su na svoj rad bili potpuno zaboravili. Istina, bilo je tu i subjektivnih razloga. Ali, ipak nedostatak prostorija i materijalnih sredstava nisu opravdanje slabog rada. Valjalo je bar započeti raditi i živjeti sa problemima i ustrajnim radom.

Međutim, danas se o radu mladih u ovom selu govori u superlativu. Stariji aktivisti su oduševljeno pozdravili interes za radom mlade generacije koja se tek uključila u rad Saveza omladine i dali im veliku moralnu pomoć. Ubrzo su pronađene i prostorije u zgradi osnovne škole, nabavljena izvjesna novčana sredstva, i aktivnost je otpočela s uspjehom. Mladi ljudi ovog sela aktivno učestvuju sa starijim aktivistima na uređenju sela, popravku putova, itd. U periodu od nekoliko posljednjih mjeseci, kada su mladići ovog sela počeli s aktivnim radom, održane su tri priredbe sa kulturno-zabavnim sadržajem. Osim toga dva puta u toku sedmice Savez omladine organizira i plesove u selu. Izgradili su i odbojkaško igralište, pa je odbojka uz nogomet i šah jedan od najpopularnijih sportova u Dubravicama.

Rad mladih u ovom selu je raznovrstan i njega su osjetili svi. Međutim, budući da su prostorije škole u kojima je radila mladost ovog sela adaptirane za stanove prosvjetnih radnika organizacija Saveza omladine opet se našla pred problemom prostorija. No, i bez njih se radi i dalje, ali sa manjim intenzitetom što je i razumljivo. Izgleda da će aktivisti ovaj problem uskoro riješiti, jer su stariji čvrsto odlučili da im adaptiraju jednu od starih kuća u selu. To treba učiniti što prije. (MO)

sjećeni zborovi koji su do danas održani. Interes birača ispoljen je u brojnim diskusijama. U radnim zajednicama vodene su diskusije o proizvodnji, produktivnosti i raspodjeli, a u centru pažnje zborova po selima nalazili su se komunalni problemi: elektrifikacija, vodovod, školski prostor, putevi, itd. Veoma vidno mjesto zauzeli su problemi plasmata vina, kao i oni koji su prouzrokovani prošlogodišnjom sušom i hladnoćom.

Od ukupno 60 odbornika izabranih u Općinsko vijeće 53 ih je prvi put izabrano, dok je od 90 odbornika u vijeća radnih zajednica 79 po prvi put birano. U Općinsku skupštinu izabrano je 12 omladinaca i 23 žene, tako da je prosjek godina starosti novih odbornika nešto ispod 35 godina, što predstavlja znatan uspjeh u uporedbi sa prosjekom bivšeg

Narodnog odbora šibenske općine.

U predizbornim priprema, naglašeno je u izvještaju, održano je niz različitih manifestacija: proslave 1. maja, Dana mladosti i 20-godišnjice proglašenja Republike. Na prigodnim zborovima sudjelovalo je više od 15 tisuća građana. U tom razdoblju održano je 140 kulturnih priredaba sa više od 2 tisuće učesnika, organiziran je festival omladinskih amaterskih družina i pripadnika JNA, te veći broj sportskih takmičenja. Veći broj članstva SSRN sudjelovao je u dobrovoljnim radnim akcijama na izgradnji komunalnih objekata na kojima je dato oko šest tisuća radnih dana.

Nema sumnje da su predizborne pripreme premašile sve dosadašnje po masovnosti i kvaliteti akcija. To je rezultat dobro organiziranog rada i široke aktivnosti svih organizacija i rukovodstva Socijalističkog saveza. Zahvaljujući čvrstini i upornosti organizacija SSRN, te visokoj svijesti naših građana bilo je moguće sve poslove obaviti na vrijeme i s uspjehom. Stoga je potrebno odati priznanje svim organizacijama i aktivnostima SSRN, te izbornoj komisiji na uspješno provedenom poslu.

Tisuće kilometara za volanom

Podne. Na obali u Vodicama sunce je skoro okomito pržilo. I dok su bezbrojni kupači žurili na plažu, grupa radnika ubacivala je pijesak u sedmotonjski »fiat 666N«. Sofer, gol do pasa, pomagao je radnicima i požurivao ih. Ne znam više tačno kako je razgovor potekao, ali sam uskoro saznao da je taj simpatični crnomanjasti vozač u posljednje dvije godine svojim »fiatom« prešao preko 250.000 kilometara bez kvara i da ga je za to njegovo poduzeće »Izgradnja« nagradilo novčanom nagradom.

Da se ne gubi vrijeme, razgovor smo nastavili za vrijeme vožnje do gradilišta motela. Tamo na radilištu ljudi i mašine vode danonoćnu bitku s vremenom. U međuvremenu, vješto okrećući volan, 37-godišnji Pero Marijan pričao je o poduzeću i sebi.

Soferski zanat sam izučio u »Izgradnji« 1948. godine i otađo s jednom kraćom pauzom radim u istom poduzeću. Vjerujte mi, ni za što ne bih mogao više otići iz »Izgradnje«. Još kao naučnika su me lijepo primili i tako je ostalo sve do danas. Za ovih petnaest godina polagao sam sve postojeće stručne ispite i sada sam vozač prve klase...

A ovaj »fiat«, kako ste se sastali s njim?

— E da znate samo kakvu burnu historiju imaju ova kola. Nabavljena su još 1946. godine, a ja ih vozim od aprila 1959. Kada sam ih dobio detaljno sam pregledao svaki šaraf, jer sam shvatio da ćemo ubuduće biti nerazdvojni i da ćemo zavisiti jedno od drugoga. Ne znam da li možete shvatiti kako vozač može zavoliti mašinu s kojom radi. To izgleda kao da je uz najboljeg prijatelja koji mu za stalnu pažnju vraća još većom vjernošću...

Za vama su ostale tisuće kilometara, ali sigurno ima

vožnji kojih se najviše sjećate...

— Da vam pravo kažem, nekako se najradije sjećam posljednjih vožnji. U zadnja tri mjeseca svakog dana sam pre-

Proširenje djelatnosti
Škole učenika u
privredi?

Posljednju sjednicu pred odlazak na ljetnji raspust otvorila je prošlog utorka u odsustvu predsjednika član Savjeta Ruža Mojaš. Savjet za prosvjetu drniške općine raspravljao je o poboljšavanju rada u osnovnim školama, raspisao naknadni natječaj, suglasio se o sistematizaciji radnih mjesta u školama i rješavao o prispjelim molbama i preporukama.

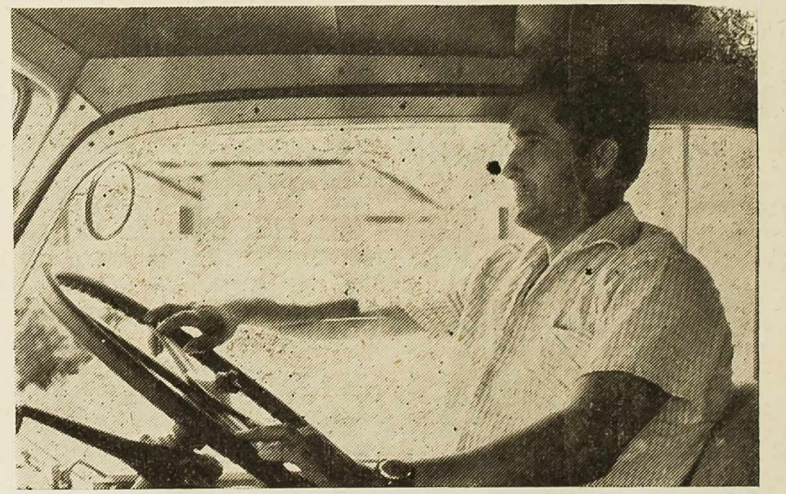
Obrazlažući sistem mjera u svrhu poboljšanja rada, profesor Frane Jakelić je svoje izlaganje ograničio na poboljšanje rada u strukturnim momentima škole, probleme školskog prostora, kadrova i nastavnih sredstava, te dokumentaciju i administraciju.

Predmet dulje diskusije bilo je da li neki predmet zastupiti nestručno ili ga uopće ne zastupiti u programu, te da li prijem svršenih gimnazijalaca na nepunjenja mjesta učitelja. Rješenje problema nazire se u racionalnijoj raspodjeli postojećeg kadra na radna mjesta i predmete. Savjet stoji na stanovištu da se za svaku školu odredi minimum sredstava kojima mora da raspolaže.

Govoreći o dokumentaciji i administraciji prof. Jakelić je akcent stavio na rad nastavnika na tom sektoru u razrednim okvirima, što je do sada bilo zanemareno ili nedovoljno.

U daljem svom radu Savjet je prihvatio sugestiju i želju mjesnog odbora SSRN u Siveriću da se u njihovom mjestu otvori područno odjeljenje Muzičke škole u Drnišu.

Savjet je raspravljao i o proširenju djelatnosti Škole učenika u privredi, pa je preporučio da se taj problem razmotri sa sindikalnim rukovodstvom općine i zainteresiranim privrednim organizacijama. (c)

Pero Marijan za volanom

valjivao 220 kilometara odvozeći radnike kućama i natrag. Za to vrijeme kotači kamiona nikada nisu stali na asfalt, a stalno prisustvo drugova, radnika, s kojima sam se odavna sprijateljio, bilo je za mene veliko zadovoljstvo. Naravno, se sjećam razgovora pri odlasku na posao ili na povratku. Nekad su bili veseli, puni smijeha, ponekad i tužni zbog briga...

Vi stalno pričate o poduzeću i vašoj mašini, a obitelj?

— Vidite vi kako je to! Takav je naš posao, ako se čovjek ne uživi u njega teško ide... A i obitelj imam, ženu i dva sinčića. Nemojte pomisliti da ne brinem stalno o njima, ako o tome ne govorim. Jer, ako želite da se što prije i sretnije vratite onima koje volite, morate s najvećom pažnjom obavljati ovaj teški posao...

Kad smo već kod obitelji, kako je sa stanom?

— Sada je sve dobro. Ovih dana sam uselio u neboder. Na drugom spratu dobio sam od poduzeća dvosobni stan i,

lijepo čovjek u njemu, da se smjesti.

Da se sad malo vratimo na ovo vaše novo radilište.

— Zaboravio sam vam reći, ja ne radim na ovom radilištu. Upravo sam maloprije došao i čekao sam da odvezem smjenu. U međuvremenu je nestalo »pržine« i nisam mogao stati skrštenih ruku, a posao ne smije stati ni za sekundu. A s druge strane, ja sam već podavno shvatio da sam sebi određujem visinu plate — što više i bolje radim, više ću i primiti...

Upravo dok je Pero ovo govorio začulo se kucanje na krovu kabine i povik: »Gotovo!«, a onda snažan stisak ruke i iskreno »dovidenja«. Do kraja smjene ostao je nepun sat i neumorni sofer Pero Marijan otišao je svojim »fiatom« po novu turu zelenkastoplavkastog pijeska koji će biti ugrađen u zidove motela. A kada se i na ovom mjestu izbrišu tragovi radilišta, otvorit će se druga, za Peru i njegova kola i nove tisuće kilometara. — mi —

U Kašiću ovih dana

Napredak na svim poljima

Selo Kašić, udaljeno 32 km od Šibenika, posljednjih dana, odnosno mjeseci doživljava radost za radošću. Kako i ne bi kad je riješio, ili će uskoro riješiti neke probleme koji ga tište od njegovih postanka.

Dug je spisak problema što su tištili to selo. Ne zna se da li je to bila izgradnja ceste koja bi povezala selo s «ostalim svijetom», elektrifikacija, ili izgradnja školske zgrade, kopanje odvodnih kanala kroz polja da im voda ne preplavljuje i ono malo zemlje što imaju ili kopanje novog bunara ili podizanje spomenika palim borcima ili . . .

Kašić su uzimali kao primjer nesložnog sela. Druga sela su pokretala razne akcije, dogovarala se, a u Kašiću — ništa, već mirovanje, stare zadjevce, — mudrovanja. Tjerali su se stari «dobri» običaji. Samo prigovori, vikanja, psovanje . . .

U Kašiću postoje i osnovne organizacije SK i SSRN. Održavaju se i sastanci. Ali nema dovoljne aktivnosti. Tako kažu. Nema onog potrebnog utjecaja ljudi, članova SK. Tako je to bilo sve do ljeta prošle godine. A onda se dogodilo ono čemu se nitko nije nadao. Na jednom zboru birača pala je primjedba: Kašić je selo sa 52 obitelji i više od 130 djece. Uskoro će i nova školska godina, a naša djeca pješače po 8 i više kilometara do najbliže škole u Banjevce. Zašto svako domaćinstvo ne bi pružilo pomoć da se u našem selu otvori škola? Osnovna organizacija SK i SSRN poduzeli su niz mjera i u Kašiću je prošle jeseni po prvi put otvorena škola. Unatoč tome što je dosadašnja škola u ovom selu smještena u jednoj privatnoj zgradi i ima samo jedno odjeljenje u kojem uči 42 učenika, na neprikladnom mjestu i bez najpotrebnijih sanitarnih uređaja, djeca a i njihovih roditelji su neobično zadovoljni.

Kašićani se nisu zadovoljili otvaranjem škole. Više se nije moglo govoriti: «S našim ljudima nešto ne ide». Počeli su sastanci, dogovori . . . Školska učionica postala je tijesna. Tu je čitavo selo. Ljudi traže akcije. Sasvim im je jasno: ako ne zasuku rukave, vrijeme će opet proći kraj njih.

Najprije ćemo svi na put, predložio je netko. Tako, jee! . . . «ćemo li u ponedjeljak? Oćemoooo! Nitko se nije javio protiv, niti je trebalo objašnjavati značaj akcije. Izgradili su pet kilometara ceste. Nedavno su dobili i automobilsku vezu sa Šibenikom i Benkovcem. Koliko su se radovali

tom događaju znaju putnici prvog autobusa kad su putovali kroz njihovo selo. Neobično zadovoljni što su povezani «sa svijetom», ispričao nam je ovih dana Vice Troskot, predsjednik Mjesne organizacije Socijalističkog saveza, Kašićani su polijevali autobus vinom. Kašić je od Jadranske magistrale udaljen 7 kilometara. Tako će sada brže i lakše otpremiti svoje poljoprivredne proizvode na šibensko, zadarsko i biogradsko tržište. Od tada je krenulo. A kad krene, kad se selo složi — tko to može zaustaviti?

Kašićani su nedavno ponovo bili radosni i sretni. Jer, dobili su novu i modernu školsku zgradu, kakvu su samo mogli da zabele. To je poklon redakcije dječjeg lista «Kekec» pred Dan mladosti, poslije glasanja u kome je sudjelovalo 11.181 učitelj, nastavnik i profesor iz čitave zemlje. Na osnovu sakupljenih podataka specijalna komisija tog beogradskog dječjeg lista izabrala je 30 mjesta iz cijele naše zemlje čije su škole u najtežem stanju, od ukupno 547 koji su se prijavili za besplatno dobijanje škole. Uz spisak tih 30 kandidata, štampan je glasački kupon, pomoću koga su prosvjetni radnici birali jednu od 30 škola. Kašić je dobio najviše glasova — 542.

Upravitelj Osnovne škole u Pirovcu Dragan Bajević koji je kandidirao svoje područno odjeljenje u Kašiću prvi je obavijestio Kašićane o sretnom dobitku. A oni u prvi mah nisu povjerovali. Ali to je ipak bila istina. I to radosna istina.

Čim su saznali da je njima pripala škola po natječaju «Kekeca» okupili su se, da se dogovore na kojem će mjestu podići novu školu. Izabrali su teren pod jednim starijim badeom. Temelje će od kamena sami izgraditi, a kad stručnjaci poduzeća «Krivaja» iz Zavidovića, koji će izvršiti montažne radove budu dali nacrt, zasukat će se rukavi. Pomoći će im i Pirovčani. Zelja je svih Kašićana da se škola nazove «Kekec» po listu od kojega su na poklon dobili školu sa dvije učionice i stanom za učitelja.

Sada Kašićani grade trafostanicu da bi na jesen dobili i električno svjetlo. Izgradili su dalekovod od Putičanja do Kašića u dužini od 4,5 kilometra. Transformator im je poklonilo Električno poduzeće u Šibeniku. Elektrifikacija sela stajat će ih milijun dinara. U zajedničkoj kasi nalazi se nešto više od pola milijuna di-

nara. Nešto će para još skupiti, a nadaju se i pomoći od šibenske općine. Prvih dana ružna u Kašiću će biti dvostruko slavlje: otvaranje nove školske zgrade i puštanje električnog svijetla.

Kašić je za vrijeme narodnooslobodilačke borbe bio poznato partizansko uporište. Zvali su ga «mala Moskva». Ono je dalo 30 žrtava — poginuo je 21 borac, a fašisti su ubili 8 ilegalaca i narodnih odbornika. Na Sutjesci je poginulo 9 Kašićana. Talijanski fašisti i njihove sluge spalili su prije 20 godina, u proljeće 1943. sve kuće tog sela. Sada se Kašićani pripremaju da podignu spomenik sinovima Revolucije koji su dali svoje živote za slobodu.

Organizacija SK i SSRN na problemu škole, elektrifikacije sela, ceste . . . dobila je čitavo selo, pa i one drugove koji su danas još «dezinteresirani» za život sela. Dobile su ih naprosto zato, što je škola, električno svjetlo i cesta njihov život. A za bolji život svatko se pokrene.

Tako ovi srpanjski dani u Kašiću izgledaju još ljepši. Kašić nije više nesložno selo. Nekad nesložno selo, danas prednjači u ovom kraju.

Milan Orlović

KNINSKI VATROGASCI U SPLITU OSVOJILI PRVO MJESTO

Na takmičenju vatrogasnih društava Dalmacije koje je održano nedavno u Splitu, u grupi gradskih društava, ekipa DVD iz Knina osvojila je prvo mjesto, a time zastavu i prelazni pehar.

Prvoplasirani Kninjani, u sastavu Brano Petojević, Nine Kaliger, Tode Jaramaz, Ive Slavica, Eugen Maglica, Ive Šimić, Jovo Čeko, Jere Maglica i Mirko Madžar, osvojili su ukupno 232 boda, ekipa DVD Zadar 223, a ekipa DVD Šibenik 195 bodova.

U izvršavanju taktičkih zadataka najviše uspjeha imali su šibenski vatrogasci te su prikupili 86 bodova, Zadranji 83, a Kninjani 80.

U vježbama brzine članovi ekipe DVD Knin polučili su 132 boda, Zadar 125, a Šibenik 94. U poznavanju vatrogasne teorije Kninjani su zaradili 20 poena, a ekipe Zadra i Šibenika po 15.

Osvajanjem prvog mjesta u Splitu, kninski vatrogasci su pravo učešća na republičkom takmičenju DVD koje će se 14. srpnja održati u Zagrebu.

OSNOVAN ODBOR OPĆINSKOG VIJEĆA NARODNE TEHNIKE

U Kninu je održan sastanak, organiziran na inicijativu Općinskog odbora Socijalističkog saveza, na kojem su razmotrena pitanja oko pokretanja i unapređivanja tehničke kulture građana, naročito među omladinom. Sastanku su prisustvovali predstavnici škola, rukovodioci mnogih radnih organizacija, kao i aktivisti koji su se dosad bavili raznim aktivnostima Narodne tehnike.

Pošto je istaknuto da u Kninu postoje povoljni uslovi za osnivanje i rad sekcija i klubova Narodne tehnike, osnovan je Inicijativni odbor Općinskog vijeća Narodne tehnike, koji će izraditi program rada i organizirati posao na široj osnovi, pobrinuti se za materijalno-tehničku bazu i kadrove.

Vitimir Gradiška

NOB 1943.

28

10. srpnja:

Kotarski komesar u Šibeniku predlaže Prefekturi u Zadru da se izvrši deblokada sela Tribunja koja je zavedena još od talijansko-ban-ditske racije 1. srpnja 1943. na taj sektor. U dopisu Prefekturi između ostalog, čime se obrazlaže prijedlog, veli se: «banda je u Tribunju učinila svoje . . . i više nema bojazni da će bilo koji hl vna, ili koja glava stoke doći u ruke partizana . . . budući da viškova nema . . .»

—U izvještaju Staba Sjeverodalmatinskog partizanskog odreda, čiji je komandant Ivas, stoji da je taj odred u zadnjem mjesecu borbe ubio 106 neprijateljskih vojnika, a zarobio 92. Ovaj uspjeh uglavnom je postignut izvanrednom hrabrošću i junaštvom koje su pokazali borci 1. bataljon tog odreda poslije svog dolaska iz Like u Primorje, uz podršku 2. bataljon istog odreda u dvije do tri akcije na sektor zajedničkih operacija.

U izvještajnom periodu zaplijenjeno je 106 pusaka, 5 puškomitraljeza, 6 strojnica, 18 pi-stolja, 479 ručnih bombi i preko 4.000 komada metaka.

Kroz to vrijeme 1. bataljon je imao svega 4 mrtva.

11. srpnja:

Jake neprijateljske snage koje su se koncentrirale na liniji Biograd — Benkovac — Mostine — Skradin krenule su u jutro rano u napad.

U tom momentu 1. bataljon SDPO-a sa Stabom odreda bio je smješten u selu Dazlini istočno od Matešića kuća sa osloncem na Gradinu-Sopalj, dok je 2. bataljon bio zapadno od puta Putičanje — Dazlina — Dubrava na padinama brda Platno na terenu Pirovca.

Već oko 4 sata kolona od 25 kamiona talijanske pješadije praćena četom lakih tenkova kretala se od Putičanja prema Dazlini. Na tu pojavu borci 1. bataljon SDPO su posjeli brdo Gradinu i s jednim svojim odjeljenjem su poljeli brdo Sopalj Prodorom neprijatelja do Matešića kuća u Dazlini došlo je do sukoba s 1. bataljonom. Neprijatelj je bio zaustavljen, sabataljon, međutim, na pojavu tenkova odustupio se četa tenkova probila za Dubravu. Drugi pio je dublje u pravcu pirovačkog terena. Ubrzo je došlo do opkoljavanja 1. bataljona od neprijateljskih snaga koje su nadirale iz pravca Gačeleza u turističkom cestom iz Pirovca. Kako je kontakt sa drugim bataljonom izgubljen, to je 1. bataljon bio izložen strahovitom pritisku neprijatelja. Ali trebalo je spašavati kako prvi, tako i drugi bataljon, jer je postojala ozbiljna opasnost da ovaj drugi ne bude bačen na obalu Vranskog jezera i tamo dočuen. Stoga je u toku borbe komandant odreda Šime Ivas, koji je bio sa 1. bataljonom, predveo borce tog bataljona na juriš kroz neprijateljske redove. Kao lavina su se spuštali borci 1. bataljona sa brda Sopalja na put koji vodi iz Dazline za Dubravu, na kome putu su bila smještena 4 neprijateljska kamiona, a oko njih 100 neprijateljska vojnika. Neprijateljske vojnike je uhvatila panika, pa su pobjegli od kamiona, koji su pali u ruke partizana, a u njima bogat plijen zatečen u mnogobrojnim rančevima talijanskih vojnika, u kojima je bilo dosta zaklanog žvinskog mesa (kokoši). Borci 1. bataljona SDPO-a su prosljedili jurišem prema pirovačkom terenu, ostavivši iza sebe u plamenu 4 talijanska kamiona. Na pirovačkom terenu su se našla zajedno oba bataljona.

I tako je prisebnost izvanredno junaštvo boraca 1. bataljona SDPO-a, jednu od najtežih bitaka koja se je vodila na području Sjeverne-Dalmacije, u kojoj je pored snažne artiljerije i minobacača sudjelovala i brojna neprijateljska acijacija, odlučilo u svoju korist.

U toj borbi neprijatelj je imao 38 mrtvih i 50 ranjenih, dok je naš 1. bataljon imao 2 mrtva i 12 ranjenih.

Navečer su ranjenici bili preko Crnogorke upućeni za Pakostane, a odatle na otok Pašman na liječenje, dok su naši bataljoni krenuli preko Kašića, Kolarine, Kožlovca za Bukoviciu.

— U toku noći skupine savezničkih aviona nadlijetale su dalmatinske gradove: Split, Šibenik i Zadar. Iz Šibenika je talijanska protuavionska artiljerija otvorila vatru na avione.

— HSS-ovački prvaci općine Primošten, njih 22 na čelu sa Bogdan Jerom sastali su se, pa su uzoru HSS-ovačkih prvaka sinjske krajine donijeli rezoluciju o raskidu veza sa izdajničkim vodstvom HSS-a sa Mačekom na čelu i o svom priključenju NOP-u.

12. srpnja:

— Opet partizani ruše željezničku prugu između Vrpolja i Perkovića. Od minskih eksplozija tada je bilo srušeno 300 metara pruge i pokidano telegrafske žice u dužini od 1 km.

Neprijateljske snage, koje su sudjelovale u ofenzivi protiv sjeverodalmatinskih partizana sjeverno od Vodica zanočile su na svojim položajima, pa su u toku jutra pokupile svoje mrtve. U toku dana talijanska avijacija izviđa-

la je tragove partizana, koji su odstupili, pa je bombardirala brda sjeveroistočno od Pirovca. Aktivnost njihove avijacije u toku dana sastojala se od 7 izviđačkih letova, 9 bombardiranja malokalibarskim bombama, 7 mitraljiranja i 2 bombardiranja teškim bombama.

— 1. i 2. bataljon SDPO-a, koji su se izvukli iz zone Vodica — Pirovca — Stankovaca stigli su u rejon sela Brguda. U međuvremenu Stab Kninskog sektora, ocjenjujući situaciju sjeverodalmatinskih bataljona u Primorju teškom, uputio je bio u rejon Gošić-Dobropolci 2. i 4. bataljon III ličkog odreda da vrše pritisak na neprijatelja i tako pomognu ugroženim bataljoni-ma, gdje su ta dva ličko bataljona stupila u borbu s talijanskim snagama u rejonu Dobropoljaca, pa se zatim povukla do Brguda gdje su se nenadano tu sad zatekla četiri naša bataljona. Tu koncentraciju četiri partizanskih bataljona pod komandom Staba Kninskog odreda je odlučila iskoristiti za napad na neprijatelja na prostoru Karin — Obrovac, gdje se do tada nije vodila značajnija borba s talijanskim okupatorom.

13. srpnja:

Kako je u toku noći srušena željeznička pruga između Perkovića Dabra, talijanska kaznena ekspedicija 29. bersaljskog bataljona krenula je iz Šibenika u posebnog željezničkog kompoziciji, u čijem je sastavu bila 6. četa i 2 voda 5. čete bersaljera, 1 vod teških bacača i 1 vod mitraljeza uz dijelove legije crnih košulja. Partizani, koji su poslije izvršene akcije na pruži zvali preko telefona talijanskog komandantu u Vrpolju i njemu se rugali, popeli su se na obližnje kote čekajući doložak Talijana. Borba je trajala od jutra do podne u kojoj su partizani branili okolne zaseoke da ih ne popale Talijane. Međutim, partizanima se učinilo besmislenim držati po svaku cijenu posjednute okolne kote, koje su bile izložene snažnoj vatri teškog talijanskog oružja, pa su se povukli, a tada su se bersaljeri kao strvirari bacili na zaseoke Jelice, Papke i Petkoviće, gdje su tog dana zapalili 110 kuća, sve opljačkali, terorizirali žene i djecu, a jednu djevojčicu, kad je pokušala da izađe iz svoje zapaljene kuće, ubili.

Istodobno se jedan odred 229. pokretnog bataljona talijanske pješadije, koji je bio stacioniran na Perkoviću, pridružio akciji bersaljera iz Šibenika, pa je zapalio mlinicu na Perkoviću, u kojoj se, kako kažu Talijani, krijumčarilo brašno za partizane.

— Radi letaka koji su se pojavili u Šibeniku, Talijani su na Poljani činili prtres slučajnih prolaznika, pa su kao sumnjiva lica uhapsili Pavu Goleša, Dobra Franu i Gulin Josu, koje su odveli u zatvor.

— Četnici formacije «Dinara» pod komandom popa Đujića stigli su u podvelebitsku Kru-pu da pruže ugroženoj braći — četnicima velebite formacije, kao i da za neko vrijeme spriječe rad na partizanskoj komunikaciji iz Like za Dalmaciju, koja je u tom području bila uspostavljena.

14. srpnja:

Poslije podne iz pravca Ciste Male stiglo je u Tjesno oko 400 pripadnika antikomunističke bande, koji su zajedno s Talijanima učestvovali u borbi protiv partizana na području Gradine i Soplja poviše Vodica 11. srpnja 1943, pa se potom zadržali radi poduzete racije u toj zoni. Na putu prema Tjesnom banditi su paležon dokrajčili još nepopaljene Smolića kuće na putu kraj Putičanja.

Pohod ove mase bandita Tjesnome bio je u vezi s predstojećom akcijom neprijatelja na otoku Murteru.

— Po odluci Staba Kninskog sektora II bataljon sjeverodalmatinskog partizanskog odreda izdvojio se iz sastava snaga tog odreda, pa je pripojen snagama III ličkog partizanskog odreda, koji naknadno kompletan ulazi u sastav novoformirane Kninske brigade.

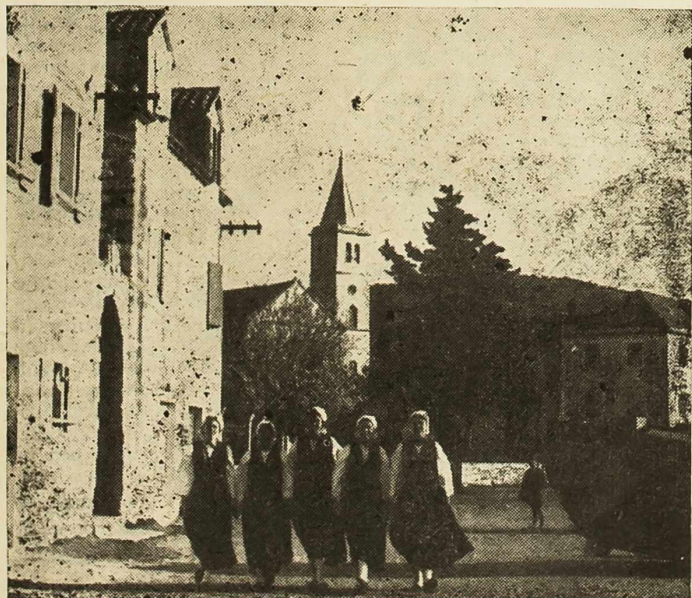
15. srpnja:

U izvještaju fašističke organizacije iz Tjesna, a povodom akcije antikomunističke bande na otoku Murteru stoji ovako: «Počelo je 15. VII ujutro. U Jezerima su se goli kupali. U Betini su sve opljačkali. U Murteru su i don Lovri Krameru odnili pet odijela. Terorizirali su i Nikolu Jaruga drvodjelca i ženu Mirka Furlana, a ubili Ježina Poldu pok. Miće. Sav narod iz Betine i Murtera pobjegao je od njihova straha u Tjesno. Sve su lađe sekvestrirane u Tjesnom. Pirovac je bio zadnja meta bandita. Uhapšeno je oko 350 ljudi od 15 do 60 godina, po naređenju vojnih vlasti u cilju da ih se internira.

U Murteru je otišao fašija Ciankolini u društvu sa sekretarom fašija Betine Trufelijem i tumačem Sljepčevićem, koji su u Murteru govorili narodu da je sam kriv za svoju sudbinu radi odlaska njihovih mladića u partizane.

Na odlasku iz Tjesnoga banditi su prijelili Tiješnjanima da ih nikakova protekcija neće od njih obraniti.

(Nastavit će se)

Motiv iz Zlarina

treći festival djeteta - treći festival djeteta - treći festival

(Nastavak sa 1. strane)

su prikazali Poljaci die u 1. red lutkarskih vještina. Zbog toga, ako bi se htjelo osvrnuti na tu izvanrednu predstavu trebalo bi joj posvetiti mnogo više prostora, a u isto vrijeme imati više kritičke moći i znanja za taj specifičan vid kazališne umjetnosti. Međutim, i ovako se može kazati da su gosti iz prijateljske Poljske svojom izvedbom zadivili sve gledaoce, među kojima je bilo i dobrih poznavalaca lutkarske vještine. Prije svega, vrijedno je spomenuti da su oni igrali sistemom čistog ginjaola i da su uspjeli dati jednu izvanrednu predstavu. To se u jednakoj mjeri odnosi i na poljske dječje pjesmice kroz koje je lutkarskom igrom prikazan svakodnevni život. Pa, ako bi se nastojalo istaknuti ono najuspjelije iz inače veoma uspjele predstave, onda se, možda, neće pogriješiti ako se izaberu ulomci u kojima se prikazuje život rudara, vršidba i majčina uspavanka. Ne znam da li je dovoljno kazati samo to da je čitav ansambl djelovao neobično uigrano, da su glumci pokazali besprijekorno vođenje lutaka, jer je u tom čitavom nastupu bilo toliko jednostavnosti, toliko doradenosti, da je nastup ansambla »Arlekin«, i za najpucenije djelovalo kao kreativno otkriće. Čini se da velikih zasluga za to ima i njegov rukovodilac Henryk Ryl. Jednom riječju, bila je to predstava koja će ostati dugo u pamćenju svim gledaocima.

»LOPTA IZ SVEMIRA«

Ovaj dan donio nam je još jedan susret s renomiranim poljskim ansamblom. Ovaj put izveden je komad-satira »Neobični pronalazak profesora Orzeska«, što ga je napisala Sofija Nawrocka. Scenograf i redatelj te predstave bio je Henryk Ryl. Po mišljenju stručnjaka, ova je predstava bila za nijansu lošija od one prve, ali to ne znači da i ova nije bila veoma dobra. Interesantno je kod obiju predstava da je klasični dekor sasvim eliminiran, što je nema sumnje velik uspjeh poljskih glumaca i čitavog ansambla. Dekor je, zapravo, sveden na krajnje nužno mjeru, on je upravo jednostavno funkcionalan, nije opterećen nekim balastom.

Od jugoslavenskih ansambla treba zabilježiti nastup pionirskog kazališta iz Osijeka »Ognjen Prica« koje je prikazalo komad Ratka Zvrka i B. Mihaeljevića »Lopta iz svemira«. Nije to bila neka kvalitetna predstava, nije se ni komad ničim naročitim isticao, sve je proteklo u jednoj prosječnosti. Pa ni izvođači nisu dali ništa naročito. Ako bi se htjelo nešto istaknuti, onda bi to vjerovatno zaslužila scenografija, za koju se može reći da je bila dopadljiva i funkcionalna.

Još treba zabilježiti jedan nastup. Zagrebačko pionirsko kazalište »Trešnjevka« izvelo je situ u baleta »Licitirsko srce« Krešimira Baranovića, kao i dječji dramski recitat »Ne dajte da nam zamaže sunce« Hikmet Devića. Ti odvojeni nastupi nisu bili ničim zapaženi, prije se može kazati da su protekli nezapaženi, pa se može slobodno kazati da su »upali« u red onih predstava, koje ćemo odmah poslije festivala nastojati zaboraviti. A, iskreno govoreći, takvih je ostvarenja ipak bilo.

Ljubiša Đokić: »GRDILO«

To je bio prvi nastup šibenskog Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih koji na festivalu učestvuje s dvije predstave. Njihov nastup, iskreno govoreći, očekivali smo s nestrpljenjem. Nismo očekivali neku veliku predstavu, jer, konačno, ima li smisla šibenske amatere uopće mjeriti s profesionalnim ili poluprofesionalnim ansamblima, a takvih je na ovom šibenskom dječjem festivalu bio priličan broj.

Mladi Šibenčani izveli su komad »Grdilo« Ljubiše Đokića, u redateljskoj postavci Ante Balina, dok je scenski okvir predstave dao učenik Gimnazije u Šibeniku Branko Lovrić, a kostime izradili Igor Rapanić i Nedjeljka Škerlep. Predstava je bila popraćena muzikom, ulomcima iz »Ohridskih legendi« Jovana Hristića i »Vltave« Bedriha Smetana.

Ako bi se htio dati neki zaključak, onda bi se moglo odmah kazati da su naši amateri dali solidnu predstavu, koja doduše nije bila uvijek ujednačena, nije bilo prijeko potrebne razvojne linije radanja igre, ali sve u svemu s njihovim nastupom može-

mo biti zadovoljni. Nekoliko aktera dopadljivo je ostvarilo svoje uloge, neki su pokazali očiti smisao kojeg će bez sumnje daljnjim nastupima biti moguće i usavršavati, ali je bilo i izvođača, koji su se doimali kao očiti balast. Jedno je bez sumnje: redatelj Ante Balin nije imao ni lak ni jednostavan posao, a s onim što je postigao zacijelo može biti zadovoljan.

U tom komadu nastupili su: Ante Baranić, Slavko Babičić, Zoran Marković, Jere Marinov, Ratko Vrančić, Marko Bijelić, Nikola Turčinov, Dara Korolija, Maksim Antić, Maksim Roman, Milan Lalić, Vujo Grulović, Jeka Bobić, Ljubica Mraović, Anđelko Babičić, Ante Rajčić, Cedo Dobrić i Petar Božić.

Iste večeri na Trgu Sime Matavulja Zagrebačko kazalište lutaka izvelo je komad »Alibaba i četrdeset hajduka« plodnog dječjeg spisatelja Radovana Wolfa. Po mišljenju veoma dobro upućenih predstava je bila doradena i dopadljiva, s nekoliko istaknutih voditelja lutaka.

VRIJEDNA MALA »HAJDI«

Osvanuo je još jedan festivalski dan. Kakve će biti iduće predstave. To zanima mnoge posjetioce. S dosadašnjim zacijelo se može biti zadovoljno. To je djelomično potvrdila i izvedba komada »Hajdi« Vojmila Rabadana, koji je neobično plodan dječji pisac, ali koji baš zbog te svoje velike »plodnosti« više puta zna servirati i djela koja su još neko vrijeme mogla ostati u ladici njegovog radnog stola. Drugim riječima, poneka njegova djela su veoma površna, a u to smo se imali prilike uvjeriti i u velikom teatru, kada smo prisustvovali izvedbi više nego lošeg komada »Kad je žena nijema«.

Međutim, »Hejdi« je u neku ruku i doneke simpatičnom komad, a koliko nam se čini on je preraden i za lutkarsko kazalište. Dakle i to govori o piševoju vještinstvu. Sama izvedba tog komada bila je simpatična, da ne rečemo nešto više i afirmativnije. Jednom riječju bila je to solidna predstava, koja nam možda i ne bi ostala za duže vrijeme u sjećanju da nije bilo djevojčice Mirjane Vukotić koja je kreirala naslovnu ulogu. Mirjana je bez sumnje za svoje go-

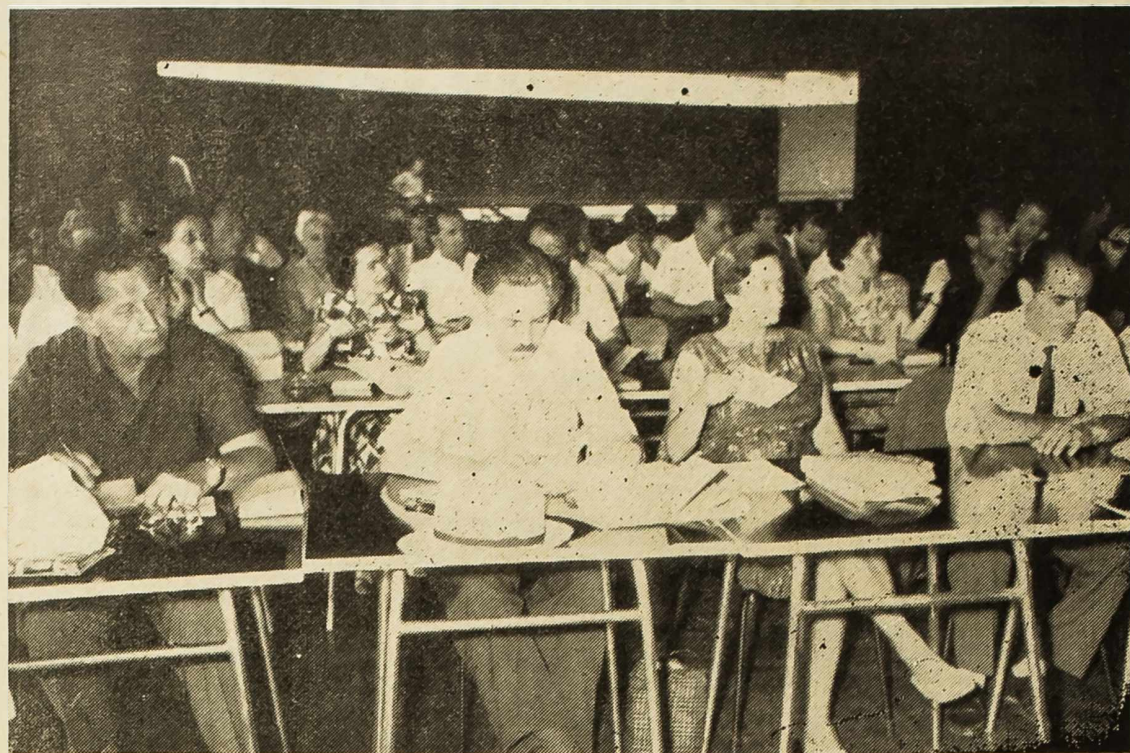
ravno, ne znači da se toj predstavi ne bi moglo staviti i nekoliko zamjerki. No, sve bi one, kada se stvar sagleda cjelovito, bilo od drugorazrednog značaja.

U dvorani Narodnog kazališta istog dana imali smo prilike gledati nastup Pionirskog kulturnog centra uz Titograda, koji je izveo komad poznatih dramskih pisatelja Mihajla Belovića i Jovana Cirilova »Bjegunci«. Samo djelo, nije značajno, kao ostvarenje, ali je tome bez sumnje kriva i prilično loša igra glumaca. Komad, pomalo apstraktan, kada bi ga se bolje izvelo djelovao bi zacijelo čvršće i dramaturški zrelije. Međutim, režija nije uspjela da nam ga u tom svijetlu prikaže pa se on doimao rastrgano, i nedorečeno. Čini nam se da je to šteta, jer je komad sam po sebi pun prozračne poetičnosti i vrijedan da ga se prikaže, ali s mnogo jačom ekipom, s odabranijim glumcima nego što je to bio slučaj s Titogradanima. Ovako je ispalo da je ta predstava jedna od najlošijih na III festivalu djeteta. To se, uostalom, moglo opaziti i po reagiranju publike, koja je, gotovo bi se reklo, nekako jedva čekala da se igra privede kraju.

Tamindžons: »NA ONOJ STRANI SUNCE«

Prisustvovali smo jednoj simpatičnoj predstavi. Zapravo, komad nam se prilično svidio, što istina ne znači da je bez mane. No, njegova najveća vrijednost upravo je u njegovoj tematici. Tu, zapravo, na sceni egzistira nekoliko upečaljivo datih likova, koji su i u ovoj večerašnjoj izvedbi Pionirskog pozorišta iz Tuzle u priličnoj mjeri scenski realizirani. Završna scena naročito je uspjela i glumački i redateljski i scenografski, toliko je svega toga bilo da pljesak prisutne publike što je na kraju nagradilo izvođače svjedoči ponajbolje o tome.

Završna izvedba festivala bio je nastup zadarskih lutkara. Oni su izveli komad popularnog jugoslavenskog spisatelja Branka Čopića »Maćak Tošo«, koji se već duže vremena s velikim uspjehom prikazuje na mnogim lutkarskim pozornicama. Redatelj tog komada Abdulaf Seferović uspio je svojim primjetnim redateljskim nervom razlu-

Sa studijskog dijela festivalskog programa

Pet minuta s

Abdulahom Seferovićem

U pauzi jedne od mnogobrojnih festivalskih priredbi obratili smo se Abdulahu Seferoviću, redatelju, da nam ukratko iznese svoje dojmove s ovogodišnje dječje smotre. On se vrlo rado odazvao našem pozivu.

Prije svega, rekao je, trebam naglasiti da su dojmovi što ću ih ponijeti s ovog festivala veoma povoljni. On je, po mom mišljenju, u svakom slučaju odgovorio zadacima koji su se pred njega postavili. Mislim da pohvala zaslužuju i organizatori, iako mi se čini da se to odnosi

na veoma mali broj osoba.

Zanimalo, bi nas, kako su vam se svidjele priredbe što ste ih gledali?

Istinu govoreći, sa svima lično nisam zadovoljan. Bilo je međutim predstava koje su postale visok kreativni stupanj. Tu u prvom redu mislim na goste iz Poljske, te Mestno gledališće iz Ljubljane. No to ne znači da nije bilo još vrijednih ostvarenja.

A što Vas je, ako možete reći, najviše impresioniralo?

Vjerujte, tu za mene, a mislim ni mnoge druge, nema teškog dvoumljenja: lutkarski ansambl »Arlekin« iz Lodza. Predvođeni izvrsnim Henrikom Rilom oni su šibenskoj publici, a i svim gostima festivala poka-

zali vrhunsko ostvarenje mario- netske igre, naročito u komadu »Kolorowe piosenki«. Takva čistoća lutkarske igre, takva jednostavnost i pronicljivost uistinu se veoma rijetko mogu vidjeti.

Vi ste prisustvovali i studijskom dijelu programa. Što bi nam o tome mogli reći?

Prije svega, on je imao naglašeni radni karakter. Tretirale su se veoma značajne teme, sa svih područja scenske igre za djecu, na njemu su učestvovali naši eminentni sociolozi, pedagogi i drugi, pa će rezultati ovih savjetovanja imati bez sumnje odraza i u daljnjem radu s djecom. To je, čini mi se, jedno od najvažnijih i najistaknutijih značajki čitavog ovogodišnjeg dječjeg festivala.

Zabilježeno

Ovogodišnjem, trećem po redu festivalu djeteta prisustvovali je dvadesetak eminentnih stručnjaka. Pored ostalih, održano je predavanje i na temu »Pantomima«. Bez obzira što je ta vrsta scen- skog izraza veoma sklizav teren, od nekolicine istaknutih dječjih radnika čuli smo da je predavačevu izlaganje u prvom smislu trebalo ostati — pantomima. Rekoše, da bi u tom slučaju moglo mnogo više da se nauči i shvati, jer od konfuzije nikada, to se zna, nije bilo nikakve koristi.

Uza svu nesnosnu vrućinu, predstave što su se održavale u dvorani Narodnog kazališta, čiji su glumci pošli upravo u potragu za novim angažmanima, bile su dobro posjećene. Da bi posjeta bila što bolja, za to su se jedne večeri pobrinuli i prodavači karata, koji su, uz one večernje za tu predstavu rasprodali i karte od sutrašnje. Gužva je srećom izbjegnuta, ali i na taj način što je dobar broj osoba — trebao napustiti dvoranu još prije početka predstave.

Kada su čuli da predstave što su se trebale prikazivati na ovogodišnjem festivalu djeteta prethodno nije pregledao niti jedan žiri mnogi su bili skloni, prije početka manifestacije, da u tome vide veoma dobar znak. Međutim, pokazalo se da se i uprkos nepostojanju žirija ipak mogu »provući« predstave koje ne zaslužuju da ih se izvede i prikažu na ovom, inače vrijednom festivalu.

Festival se, čini se, organizacijski uspio. Međutim, dobro upućeni tvrde da je za to potrebno zahvaliti samo trojici- četvorici osoba. Kada smo ih zapitali na čemu se temelji ta njihova tvrdnja, pokazali su na neprimjetno rukom na dvojicu od njih, koji su upravo dolazili. Taj gest popratili su slijedećim komentarom: Prije festivala težili su bar deset kilograma više!

KULTURA

dine dala lijepu kreaciju, punu uživiljenosti i doživljenosti, slobodno se kretala, ljupko djelovala, jednom riječju ostavila prisutne gledaoce, a njih je te večeri bilo neobično mnogo, veoma povoljan utisak. Njena igra ujedno je potvrda da u dječjim predstavama na najviše simpati- tije mogu naići dobra ostvarenja najmlađih i ona je ujedno odgovor na jedno veoma aktualno pitanje, što se postavilo na studijskom dijelu festivalu. Naime, bilo je govora o tome što je poželjnije da u dječjim kazalištima dječje uloge (ne odnosi se striktno na ovu) igraju djeca ili odrasli. Čini nam se da su u pravu oni koji plediraju za to da dječje uloge igraju u prvom redu djeca. Oni su, bez sumnje, u pravu.

U isto vrijeme izveden je na otvorenom prostoru ispred treće osnovne škole i lutkarski komad J. Skupa i F. Weniga »Srećko među bubama«. Tu predstavu prikazalo je Pozorište lutaka iz Sarajeva.

Vojmil Rabadan: »CAROBNJAK IZ OZA«

Još jedna predstava šibenskog Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih. Ove večeri izveden je lutkarski komad Vojmila Rabadana »Carobnjak iz Oza« u redateljskoj postavci umjetničkog rukovodioca te kulturne institucije za mlade Dragutina Meića, redatelja. Bila je to jedna od najboljih predstava šibenskih lutkara uopće, a primjećena je po svojoj serioznosti i od uvažanih stručnjaka. Meić je uspio da glumcima - lutkari- ma nametne svoju redateljsku rutinu, koja je i ove večeri došla do izražaja, oni su striktno provodili prema svojim mogućnostima njegove zamisli, i to je urodilo jednom predstavom koju bi vrijedilo i opširnije i konkretnije recenzirati. Međutim, i ovako se može kazati da su mladi šibenski lutkari dobro obavili svoj dio posla, što, na-

čiti sve komponente djela i one najvažnije podertati do te mjere, da su zbilja u igri postale dominantne i dale čitavoj predstavi jedan ton vrijedne kreativnosti. Iako glumci-lutkari, to je bilo očito, ne vladaju s isto iskustva sredstvom svoje izražajnosti, ne bi moglo reći da je u predstavi bilo nekih velikih oscilacija ni pokretnih ni glasovnih.)

I tako, eto, završi ovogodišnji, treći po redu festival djeteta u ovom stoljetnom Krešimirovom gradu. Iako svi dojmovi još uvijek nisu sređeni ni postavljeni na možda pravu liniju dostignuća, jer je predstava zaista bilo na pretek, pa su moguća i neka recenzatorska zastranjenja, čini nam se da nećemo pogriješiti ako kažemo, da je manifestacioni dio ove značajne opće- jugoslavenske dječje smotre predstavljiva vrijedno kraetivno dostignuće.

film

Povratak u gradić Peyton

AMERICKI FILM. REZIJA: JOSE FERRER

Roman Grace Metalious »Gradić Peyton« uzvitlao je veliku prašinu otvorenim žigosanjem licemjernog morala jedne malograđanske sredine. Neugodnosti koje je spisateljica imala zbog svog djela dale su sadržaj ovom filmu, koji se daleko više približava duhu romana nego film »Gradić Peyton« kojeg smo ranije gledali. Dok je »Gradić Peyton« bio pravljen sa puno obzira prema filistarskoj kritici i tako oštricu romana otupio do neosjetljivosti, »Povratak u gradić Peyton« je smjelo razračunavanje sa konzervativnim shvaćanjima i moralnim predrasudama koje Peyton drže u zaostlosti. Smjelost kojom je Jose Ferrer to obavio ipak je relativna, jer su osnove američkog »načina života« i dalje ostale neprikosnovene, ali više od onoga se teško i moglo očekivati. Film je u svakom slučaju djelovao pošteno, a napravljen je značajki i efektno.

Krvnik iz Nevade

AMERICKI FILM. REZIJA: MICHAEL CURTIZ

Western bez ijednog mrtog! Dovoljno da ljubitelji ovog žanra budu razočarani. I ne samo to, nego nema čak niti »negativnih«. To je priča o ljudima koja treba da onima koji nemaju povjerenja u ljudski dobrotu i nepotkupljivost po-

vrate vjeru u njih. Jedan bivši vojnik, optužen za razbojstvo u koje je nehotice upleten, krije se i u tome ga pomažu svi koji ga poznaju i koje je osvojio svojim poštenjem i dobrotom. Serif kojeg nazivaju »dželat«, vjeruje da će se ipak naći netko koga će nagrada od 500 dolara ponukati na prokazivanje, ali okolnosti pobijaju njegovo mišljenje o potkupljivosti i na kraju čak pušta da mu okrivljenik pobjegne. Michael Curtiz je znao da i ovakvu priču pretežno lirskog karaktera, u suštini antiwesternsku, napravi uzbuđljivom i nađe načina kako će zaokupiti pažnju gledalaca.

Sjeverna zvijezda

AMERICKI FILM. REZIJA: LEWINS MILESTONE

Lewins Milestone, režiser glasovitog filma »Na zapadu ništa novo«, jedan je od rijetkih američkih režisera koji se za vrijeme rata bavio ratnim temama. Baš činjenica što je snimljen 1943, kad je rat bio u najžešćoj fazi, pravi ovaj film naročito interesantnim. A interesantno je i da se u filmu radi o ruskim partizanima o kojima je 1943. svijet zaista malo znao. Možda pomalo smeta što Rusi govore engleski, ali je očito nastojanje Milestonea, koji je porijeklom Rus, da što vjernije prikaže rusku sredinu. Međutim, najvažnije u njemu je ipak snažna osudarata i fašističkih zavojevaca koja je izrečena kroz prikaz tragedije i herojstva stanovnika jednog sovjetskog sela. Film bi se mogao smatrati propagandnim, kad sve ono što je u njemu prikazano ne bi bilo istinito. Ali u ono vrijeme je i takva njegova funkcija bila važna, a ne može se reći, nažalost, da to i danas nije na odmet.

gradske vijesti

Sjednica Općinske skupštine Šibenik

Smanjen porez na dohodak nekim uslužnim djelatnostima

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera francuskog filma — DOBRA LEKCIJA — (do 15. VII)

Premijera engleskog filma — COVJEK NA MJESecu (16—19. VII).

»20. APRILA«: premijera američkog filma — SVE ZA SMJIEH — (do 14. VII)

Premijera američkog filma — NAPAD U ZORU — (15—21. VII).

DEZURNE LJEKARNE

Do 12. VII — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Od 13—19. VII — II narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

MATIČNI URED

ROĐENI

Anita, Zvonimira i Ivanice Vuković; Branka, Ante i Vinke Ercegović; Zeljko, Ivana i Nedjeljke Šižgorić - Milankov; Davorka, Stipe i Marije Pekas; Ante, Ive i Ivanke Vuković; Marija, Ante i Milenke Caleta; Jadranka, Sime i Nevenke Mandušić; Danica, Josipa i Jure Perkov; Josip, Tomislava i Marije Roca; Zdenka, Ante i Mare Troskot; Neven, Ante i Antule Sulje; Stana, Zvone i Marije Kartelo; Branka, Ivana i Slavke Perak; Vlasta, Krste i Rosande Cvitanović; Anka Mile i Danice Gulin-Majić; Lidija, Draga i Ane Živković i Zeljko, Vlade i Radojke Supe.

VJENCANI

Martinović Ante, penzioner — Mirković Milka, radnica; Veldić Sime, elektrovarilac — Ramdža Milka, radnica; Maksimilijanović Milan, mesar — Berić Danica, službenik i Aglič Josip, profesor — Stipišić Mira, ekonomist.

UMRLI

Dželalija Manda Ivanova, stara 27 god.; Parat Jakov pok. Ivana, star 55 god.; Grubišić Ivo pok. Sime, star 67 god.; Tomić Veljko Savin, star 22 god.; Konforta Drago Markov, star 13 mjeseci; Dunkić Vica rod. Zenić, stara 89 god.; Junaković Anta rod. Panjkota, stara 94 g. i Vuković Mate Ivin, star 9 god.

JAVNA ZAHVALA

Prigodom nenadne i tragične smrti naše neprezaljene kćeri

ELEZ VESNE

ovim se putem srdačno zahvaljujemo svim rođacima, prijateljima i znancima, koji su našu dragu kćerku ispratili na vječni počinak, te odar okitili cvijećem i nama izrazili saučešće bilo usmeno i pismeno. Posebno se pak zahvaljujemo upravi Električnog poduzeća Šibenik, sindikalnoj podružnici i svim inženjerima i tehničarima pomenutog poduzeća na njihovoj drugarskoj sućuti i pomoći, a naročito direktoru drugu Zanimović Nikici na njegovom naročito iskrenom saosjećanju za našu bol.

Od srca hvala Sajdl inž. Vladimiru, Milinović K. Emanuilu, Piljac Tomislavu, Ninčić Dani-Krsti, Babnik Tonki, Odak Stjepanu, Raić Karmeli, Mikulandra Bari, Ercegović Anti, Sumljak Joži, Supe Andriji i Jelić Anti, koji su se posebno zalagali za ublaženje naše boli.

Još jednom svima hvala! Tugujuća mama Marija i otac Petar, te ostala mnogobrojna rodbina

OBVIJEST

Zatvorenost je velika neugodnost, koja prouzrokuje bolove, a pored toga i niz opasnih oboljenja. Najdjelotvornije prirodno sredstvo je DONAT izvor. Zahtijevajte ga u prodavaonicama »Ishrane« i »Sloge« u Šibeniku.

MALI GLASNIK

TRAŽIM praznu sobu ili dvije sobe sa kuhinjom. Ostalo po dogovoru. Za informacije upitati u upravi lista.

Na posljednjoj sjednici Općinske skupštine Šibenik doneseno je više odluka i rješenja komunalnog i privrednog značenja. Između ostalog, vijeća su izglasala Odluku o osnivanju Fonda za unapređenje sigurnosti saobraćaja na ovom području, te Odluku o visini općinske pristojbe za lov podvodnom puškom. Na osnovu ove Odluke svi jugoslavenski državljani koji su ujedno članovi domaćih sportskih ribolovnih društava plaćaju 200 dinara za svakih 30 dana,

a za one koji nisu članovi spomenutih društava pristojba za 15 dana iznosi 800 dinara. Strani državljani dužni su plaćati 400 dinara dnevno, a ukoliko su članovi sportskih ribolovnih društava onda plaćaju polovicu od tog iznosa. Za strance koji borave u kampovima ili logorima sa svojim vozilima pristojba se povećava za 25 posto. Odluka o smanjenju poreza na dohodak za ovu godinu odnosi se na kovačko-potkivačke radnje, krojač-

ke radnje za žensku odjeću i rublje (za 20 posto), zatim limarske, zidarske, obućarske i brijačke radnje (za 10 posto niže). To smanjenje ne primjenjuje se za porezne obveznike koji koriste tuđu radnju snagu, izuzev brijačkih usluga.

Na istoj sjednici izglasano je nekoliko rješenja o davanju zajmova privrednim organizacijama i komunalnim ustanovama.

AKCIJE SANITARNIH ORGANA

Od početka ove godine organi Sanitarne inspekcije uložili su znatne napore na poduzimanju preventivno - odgojnih mjera, te na ukljanju nedostataka posebno u mjestima koja su se već afirmirala u turističkom pogledu. Tako je u prvih šest mjeseci ove godine pregledano više od 900 različitih objekata u ugostiteljskom i stambenom sektoru. To odgovara gotovo polovini od broja onih objekata koji su podložni pregledima od strane organa Sanitarne inspekcije. Pored toga vršeni su stalni pregledi robe koja se tovari ili istovaruje na području šibenske luke.

OBVIJEST potrošačima vode

Skreće se pažnja građanstvu da strogo racionalno koristi vodu.

U interesu svih građana treba štedjeti vodu i mole se potrošači da u interesu svih sugrađana troše vodu samo za najnužnije potrebe.

Kapaciteti vodovoda maksimalno se koriste i neracionalnim trošenjem dovodi se grad u opasnost da ostane bez vode.

Odmah pristupiti:

- 1) Popravku instalacija i sanitarnih uređaja
- 2) Zalijevanje zelenih površina dozvoljeno je samo noću
- 3) Zabranjuje se svako polijevanje prostora ispred kuća i dvorišta
- 4) Potrošači koji se neće pridržavati napred navedenih dužnosti uprava Vodovoda isključit će ih iz mreže da bi se discipliniranim potrošačima osigurala pitka voda.

Ove mjere su u važnosti kroz čitav ljetni period.

Uprava Vodovoda Šibenik

FILATELIJA

SPORTSKE MARKE U ČAST V KUPA EVROPE U GIMNASTICI U BEOGRADU

Poslije PEA, koja je održana prošle godine u Beogradu, ove godine izlazi prva sportska serija — ovog puta u čast V kupa Evrope u gimnastici za muške, koji se također održava u Beogradu.

Marke će biti emitirane 6-og ovog mjeseca i niz će se sastojati od tri vrijednote: 25,50 i 100 dinara. Aplikacije, prema obradi našeg poznatog akademskog slikara Nikole Masnikovića, prikazuju najljepše figure iz gimnastike — i upravo one discipline sa kojima su naši vršni gimnastičari briljirali na posljednjim takmičenjima u inozemstvu i kod kuće.

Niz će biti štampan u 250.000 primjeraka, prilično malo prema ostalim izdanjima, a osim toga pustit će se u prodaju istog dana spomen-omotnica sa raznim gimnastičkim motivima. M. M.

„Kolo“ ostalo bez dirigenta

Kroz protekle četiri godine vokalnu sekciju ovog našeg renomiranog društva vodio je dirigent drug Nikola Bašić, koji je ujedno vršio dužnost direktora Muzičke škole. Suradnja dirigenta s pjevačkim kolektivom zauzela je prvo mjesto u radu i pripremama horskog ansambla. Od prvog kontakta s tim rukovodiocem mješoviti zbor »Kola« osjetio je dirigentsku ruku i temperament svog zborovođe, koji je sasvim odgovarao mentalitetu i raspoloženju članova. Taj potreban odnos vladao je pune četiri godine i on bi sigurno ostao i nadalje do maksimuma zastupljen, da drug Bašić radi svojih novih želja i ostvarenja koja zaslužuje nije prisiljen napustiti Šibenik.

Sa zborovodom Bašićem »Kolo« je prošle godine s velikim uspjehom, uz KUD »Joža Vlahović« iz Zagreba, zastupalo kvalitet kulturno-umjetničkih društava Hrvatske na Saveznoj smotri u Mariboru. Svjedoci smo ujedno prošlogodišnjeg republičkog festivala održanog u našem gradu, kada je »Kolo«, uz ostalih 10 eminentnih društava iz Republike, predstavilo svoj visoki kvalitet. Nastupi u našim tvornicama oduševili su preko 2000 radnih ljudi. Posljednja izvedba — kompletan koncert — pred Vijećnicom ponovo je afirmiralo »Kolo« kao zbor najviših naših dostignuća. Šta je što ovo naše na daleko poznato društvo posljednjih godina nije imalo mogućnosti propagirati kvalitet naše vokalne muzike i van granica zemlje, kad su neki zborovi obilazili strane pozornice.

»Kolaši« neobično žale odlazak druga Bašića. Napušta ih čovjek s kojim su se više nego drugarski zblížili i koji je strpljenjem i pažnjom pratio njihove želje i njihove osebnosti. Drug Bašić pak zavolio je ovu sredinu, koja je u njemu zavojevala i poštivala dirigenta i čovjeka. On prilično teška srca napušta naš grad, ali ga njegova želja za daljim školovanjem i usavršavanjem u svom zvanju prisiljava, da ovu sredinu napusti.

Na taj način sa 1. rujna »Kolo« ostaje bez dirigenta. Iz sekretarijata društva smo informirani, da će preko Muzičke škole u Šibeniku biti raspisan natječaj za nastavnika te škole i da će se u tom uključiti i honorarno mjesto zborovođe pjevačkog hora.

Riješiti pitanje dirigenta i ednog zbora nije lako. Sigurno je, da će se društvo angažirati svim silama da zboru osigura dostojnog zborovođu. Da li će u tom i uspjeti veliko je pitanje. Moguće da renome samog društva privuče u Šibenik neku vrsnu silu, u protivnom do-

vodi se u pitanje održavanje standardnog renomea. Naš grad može biti ponosan na rad ovog starog društva tokom svih godina njegovog djelovanja. U ovom slučaju ne smije se odugovlačiti, kao što zna biti običaj, i čekati dvanaesti čas. Ne samo društvo, već i ostale kompetentne snage Šibenika treba odmah da razmotre ovaj problem, kako bi već sa 1. rujna »Kolo« moglo započeti svoj rad s novim vrijednim i sposobnim dirigentom. (j)

ZANIMLJIVOSTI

UKROCENI BENZIN

Pad aviona često stvara mnoge žrtve, zato što pri padu mašinu zahvati plamen i ona eksplodira. Zato se sada radi na jednoj kemijskoj supstanci, koja treba da pogonsko gorivo na avionu učini bezopasnim. To novo sredstvo nazlatit će se u posebnom malom tanku. Ukoliko pilot mora da aterira, on otvara jedan ventil i sredstvo se miješa sa gorivom, čini ga gustim te prema tome nikakav eksplozivni plin ne može isticati.

ZEMLJA UDOVICA

Broj udovica u SAD je, srazmjerno broju stanovništva, počev od 1900. godine oko 100 procenata porastao. Danas u SAD ima četiri puta više udovica, nego udovica, dok je ovaj odnos još prije 50 godina iznosio 2:1. Uzroci su povećana smrtnost kod ljudi a i to što obudovljeni muškarci češće od žena stupaju u novi brak.

KAKO SE MOŽE UPRAVLJATI RAKETOM U PROSTORU?

Raketa se kreće u suprotnom pravcu od plinskog mlaza, koji ona izbacuje. Promijeni li se pravac izbacivanja mlaza ujedno se mijenja i pravac leta. Postoji više vrsta uređaja za mijenjanje pravca izbacivanja mlaza.

KAKO SE U KAPSULI ODRŽAVA PODNOSLJIVA TEMPERATURA?

Zaštita protiv zagrijavanja sastoji se od keramičkog materijala, koji je prilično debeo. Pri promjeni atmosfere keramički materijal postepeno i bukvalno isparava. Ovaj proces zahtijeva velike količine toplote, tako da samo malo toplote prodre u unutrašnjost kapsule.

Interesantno je da je zagrijavanje od zračnog trenja samo pri povratku kroz zračni omotač kritično a pri uzletanju nije. Pri uzletanju raketa je u dubljim gušćim zračnim slojevima najsporija i postiže najveću brzinu tek na visini gdje je zrak još uvijek razrijeđen.

Misteriozni knez

Na Kneževoj palači u Šibeniku nalazi se kameni lik i dugi niz godina nije se znalo koga predstavlja. Prema jednoj legendi to je lik šibenskog kneza za koga su gradski vijećnici, pobunivši se protiv njega, bacili s prozora, pa je zbog toga Mletačka Republika naredila gradu da mu podigne spomenik.

Međutim, u novije vrijeme je utvrđeno da je to lik kneza Nikole Marcella koji je kneževao od 1609. do 1611. godine, ali ne postoje nikakvi dokazi

o nekim njegovim posebnim zaslugama koje bi uvjetovale podizanje spomenika. Isto tako nema nikakvih podataka ni o njegovoj eventualnoj defenstraciji (bacanju kneza kroz prozor).

Na bazi spomenika, koji je jedan od rijetkih podignutih u doba Mletačke Republike, nalazi se natpis BENEVOENTIA GRATI POPULI POSUIT, što u prijevodu znači »Dobrotivost zahvalnog naroda postavi«.

SAVJET NARODNE BIBLIOTEKE raspisuje

natječaj

za radno mjesto KANCELARIJSKOG REFERENTA

Uvjeti: — kandidat treba da ima srednju stručnu spremu; — da poznaje kancelarijsko i financijsko poslovanje.

Osnovna plaća po ZOJS, a položajna prema odluci Savjeta Narodne biblioteke.

Rok natječaja je 15 dana od objave. Nastup službe 1. VIII 1963. godine.

Molbe slati na adresu:

NARODNA BIBLIOTEKA ŠIBENIK
Bratstva i jedinstva 10

BIROTEHNIKA OTVARA

DOPISNU SKOLU ZA OPĆE OBRAZOVANJE RADNIKA (VIŠE RAZREDE). UPIS JE POČEO 1. VII 1963.

Uvjeti za upis: završen I-IV razreda osmogodišnje škole ili škole za opće obrazovanje odraslih.

Bliže informacije daje BIROTEHNIKA, Odjel za dopisno obrazovanje, Zagreb, Jurišićeva 3/IV
Za odgovor poslati marku od 50 dinara.

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK KOMISIJA ZA ZASNIVANJE I OTKAZIVANJE RADNOG ODNOSA

traži

1. REFERENTA PRODAJE U MJESNOM UREDU VODICE

Uvjeti: srednja stručna sprema
Osobni dohodak po Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka

Nastup službe odmah.

Pismenu ponudu s opisom dosadašnjeg rada slati na gornju adresu.

Otvorena plivačka sezona

Visoka pobjeda domaćih vaterpolista

Preko 2.000 tisuće ljubitelja sporta na vodi u subotu je prisustvovalo otvaranju ovogodišnje plivačke i vaterpolo sezone.

Za otvaranje plivačke sezone domaći klub »Sibenik« je svojim gledaocima predstavio englesku sveučilišnu ekipu »Cambridge«. Oni su u svim plivačkim disciplinama, osim 100 metara leđno, bili prvi. Naime, domaći plivači nisu imali dovoljno snage da bi se mogli suprotstaviti bolje pripremljenoj ekipi »Cambridge«. Jedino je omladinski reprezentativac Jugoslavije Siniša Belamarić u »mrtvoj« trci došao prvi sa predstavnikom gostiju. Nadamo se da će do početka ovogodišnjeg prvenstva druge plivačke lige, plivači i plivačice »Sibenika« doći u punu formu.

Poslije plivačkog dijela programa nastupili su skakači u vodu. Tri pionira sa svojim in-

struktorom su u potpunosti zadovoljili gledaoce.

REZULTATI:

100 m slobodno 1. Muddbe (K) 1:1,0, 2. Pema (S) 1:3,6, 3. Chan (K) 1:5,0 i 4. Martinović (S) 1:5,8. 100 m prsno 1. Bitti (K) 1:20,8, 2. Đeksi (K) 1:25,3, 3. Ložić (S) 1:29,8, 4. Stojnić (S) 1:30,1. 100 m leđa 1. Belamarić (S) 1:15,1, 2. Basan (K) 1:15,1 3. Sah (K) 1:17,2 i 4. Blažević (S) 1:29,2. 100 m leptir 1. Huble (K) 1:11,4, 2. Karković (S) 1:14,2, 3. Herih (K) 1:18,7 i 4. Martinović (S) 1:24,2.

SIBENIK - CAMBRIDGE
14:1 (3:0, 6:0, 1:0, 4:1)

Poslije plivanja i skokova u vodu nastupile su vaterpolo ekipe. U dosta dobroj igri u prve dvije četvrtine domaći vaterpolisti su visoko porazili slabu ekipu gostiju. Domaća ekipa bila je pojačana dvojicom igrača iz splitskog »Jad-

rana« Pogorelićem i Urošom Rojom, koji se u Sibeniku nalazi na odluzenju vojnog roka. Najbolju igru su pokazali Pema koji se sve više razvija u dobrog vaterpolistu, te reprezentativac Roje i Pogorelić na vratima. Golove su postigli Pema 6, Roje 3, Karković 2, Martinović, Belamarić i Stojnić.

Utakmicu je dobro vodio Knežić.

Šest ekipa na „Trofeju jadrana“

Ovogodišnji »Trofej Jadrana«, inače najznačajnija vaterpolo priredba u našoj zemlji, održat će se od 15. do 20. kolovoza. Službeno otvaranje izvršit će se u Sibeniku, na plivačkom bazenu, 15. kolovoza. Te večeri po prvi put imat ćemo prilike vidjeti momentano najbolje reprezentacije Jugoslavije, Italije, Mađarske, Istočne Njemačke i mladu momčad Jugoslavije.

U I kolu igraju: Italija - Jugoslavija mlada, Mađarska - SAD i DR Njemačka - Jugoslavija. Utakmice će voditi suci Bauwens (Holandija), zatim Manguillot (Spanija) i Durmweber (Austrija). »Trofej Jadrana« nastavlja se slijedećih dana u Splitu, a završava u Dubrovniku. Među favorite ubrajaju se vaterpolisti Jugoslavije i Mađarske. Naslov prvaka brani naša ekipa.

Problemi fizičkog obrazovanja u drniškoj komuni

Na području drniške komune ne može se reći ni jedna pohvalna riječ o nekoj sportskoj grani koja bi bila uzor i primjer solidnog i sistematskog rada. Godinama se ponavljaju iste riječi i stare navike, koje su dobrim dijelom krive da sport i fizička kultura još uvijek stoje »na staklenim nogama«. U posljednjem razdoblju, mora se priznati, sport nije naišao ni na pravo razumijevanje kod ljudi koji su bili zaduženi da toj društvenoj aktivnosti posvete određen dio pažnje. Na sport i fizičku kulturu obično se gledalo s jednog drugog aspekta, pomalo nerazumljivo. Takva gledanja dovela su do niza slabosti i nedostataka, a što je najgore, to se odrazilo na cjelokupnu aktivnost i rezultate na ovom polju djelatnosti.

Jedna od zabrinjavajućih činjenica, koja u isto vrijeme i opominje, svakako je mali broj aktivnih sportista u društvima-klubovima.

Odgovor nije teško naći. Stare navike, koje se godinama povlače, a izražene su u pogrešnim gledanjima i pridavanju male pažnje sportu dovele su do toga, da na području ove komune djeluje samo nogometna grana. Ovom svakako treba nadodati i oskudnu brojku sportskih igrališta i terena za masovno bavljenje sportom.

Međutim, to nije sve. Tu su i drugi razlozi. Evo, naime, o čemu se radi. Stručni kadar predstavlja isto tako jednu tešku i nepremostivu prepreku.

Pa ipak, i pored ovih slabih rezultata, nisu se iskoristile postojeće mogućnosti i snage, da se sportu dade određen pravac i da se konačno, krene s mrtve tačke. U prvom redu, malo je učinjeno da se bar u većim centrima komune kao što su Drniš, Siverić i Oklaj podignu sportska igrališta. To je bilo moguće uraditi uz pomoć omladinskih organizacija i članova zainteresiranih klubova. Za takve, dobrovoljne radne akcije postoje svi uslo-

vi, a one osim toga nisu skopčane sa nikakvim materijalnim sredstvima. Ili, ako jesu, onda su ona vrlo mala. Povoljne mogućnosti za gradnju sportskih objekata u Siveriću, Oklaju kao i okolnim selima Kadinoj Glavici, Miljevcima, Biočiću i još nekim nitko još nije koristio. Međutim, poznato je da su druge komune, gradovi i sela upravo takvim putem dobili značajna sportska borilišta.

Nadalje, u poduzećima, posebno onim većim, kao što su Boksitni rudnici, »Dalmacija-plastika«, »Transremont« i druga, ništa gotovo nije urađeno da se omoguću mladim radnicima rekreacija sportom u slobodno vrijeme. Ni u jednom krugu ovih tvornica ne postoje tereni za masovno bavljenje sportom. Šta više, ova aktivnost je potpuno zanemarena. U pravcu oživljavanja sportske aktivnosti u radnim kolektivima trebalo bi da se malo više angažiraju Općinsko sindikalno vijeće i drugi mjerodavni faktori u komuni. Svakako da se u ovu akciju moraju uključiti i sindikalne podružnice u poduzećima. Radničke sportske igre razvijene su oblik fizičke kulture širom naše zemlje. Međutim, na području drniške komune njima se poklanjalo malo pažnje.

Rad u društvima za tjelesni odgoj, a postoji samo jedno od nekadašnja tri, također se ne odvija kako bi trebalo. I u toj najmasovnijoj sportskoj organizaciji čine se propusti. Jedan, ako ne i najveći svakako je kampanjski rad i neiskorištene dvorane u onim mjestima, gdje one postoje (Siverić i Tepljuh). U tim društvima moralo bi se posvetiti mnogo više pažnje masovnom sportu. Upravo onom, od kojeg ima najviše koristi. Takvim radom postići će se krajnji cilj: masovno bavljenje sportom i fizičkom kulturom.

(ož)

Jubilarni festival filma u Puli

Velika pulska Arena, bit će i ovog ljeta stjecište desetina hiljada posjetilaca i gostiju već tradicionalne smotre dostignuća jugoslavenskog igranog filma. To će, naime, biti već deseti put da se u ovom imponantnom amfiteatru, odlučuje o afirmaciji i budućnosti domaćeg filma imperativnim sudom službenog žirija, ocjenom utjecajne filmske kritike i prvim reagiranjem festivalske publike.

Desetogodišnjica Festivala jugoslavenskog igranog filma bit će obilježena priredbama, izložbama i prigodnim manifestacijama koje treba da pruže cjelovitiju sliku razvoja domaće kinematografije. Tako će, pored projekcija dvadesetak najnovijih filmova, aspirirana za Zlatnu i Srebrnu arenu, specijalne predstave nagrađenih na dosadašnjim festivalima u Puli prikazati retrospektivu uspona jugoslavenskog igranog filma za posljednjih deset godina.

Iako nas od Festivala, koji počinje 26. o. m. dijeli kratko vrijeme, teško je već prognozirati o eventualnim pobjednicima na pulskom »borilištu«,

USPJEH KNINJANA NA PARTIZANSKOM VIŠEBOJU U ZAGREBU

U takmičenju u partizanskom višeboju koje je održano u Zagrebu, skupina društva drugog razreda, ekipa DTO »Partizan« iz Knina, u sastavu: Boško Purić, Vinko Grgić, Karlo Grgić, Srđan Marčić, Tolbuhin Bjedov, Ratko Čimbur i Ante Grgić, osvojila je drugo mjesto. Time su se Kninjani plasirali za sudjelovanje na Partizanskom višeboju Jugoslavije, koje je 3. i 4. održano u Novom Sadu.

Na republičkom partizanskom višeboju u Zagrebu, najuspješniji vježbač kninske ekipe bio je Boško Purić, koji je sakupio 3.713 bodova, drugi je Vinko Grgić sa osvojenih 3.416 bodova, a treći Karlo Grgić sa 3.094 boda. Pored toga Vinko Grgić se istakao s najboljim skokom uvis i u bacanju lopatice od 200 grama.

DINARA - GALEB 4:1

U Kninu je odigrana finalna utakmica za Jugoslavenski kup između Dinare i Galeba iz Sibenika, koja se završila s rezultatom 4:1. Golove za Dinara su postigli Madžar, Urukalo i Pupavac dva, a za Galeba Kokić.

Utakmica je odigrana po vrućini, uz manju posjetu i bila je prosječnog kvaliteta. Igrači domaćih, kao i gosti, ozbiljno su shvatili ovaj susret.

U timu Galeba naročito se istakao golman Belamarić. Sudio je vrlo dobro Bašić. Dinara je pobjedom nad Galebom stekla pravo za dalje takmičenje s nekim od klubova drugih podsava.

DINARA PORIEDNIK OVOGODIŠNJE NATJECANJA ZA JUCUGUP

Kninska »Dinara« osvojila je naslov prvaka u natjecanju za Jugoslavenski kup, koji je ove godine okupio 11 ekipa sa područja šibenskog nogometnog podsava. U finalnom susretu »Dinara« je na svom terenu pobijedila šibenskog »Galeba« za 4:1. U polufinalu Kninjani su pobijedili DOSKA sa 3:1, a »Galeb« je svladao drugu ekipu »Sibenika« sa 3:2.

jer se, kao što je i ranijih godina bio slučaj, mnogi prijavljeni filmovi današ nalaze u fazi snimanja ili montaže, tako da će njihova premijera biti u samoj Areni. U beogradskom poduzeću »Avala film«, koji je za ovogodišnju pulsku smotru prijavilo rekordan broj filmova, najviše se očekuje od novog ostvarenja Fadila Hadžića »Desant na Drvar«, filma koji opisuje dramatičan napad nemačkih padobranaca na sjedište Vrhovnog štaba Narodnooslobodilačke vojske i maršala Tita. Pored ovog filma. »Avala« je prijavila »Selo Radopolje«, »Obračun«, »Operaciju Ticijan«, »Dvije noći u jednom danu«, »Zemljake« i »Dane«, a za Informativnu sekciju koprodukcioni film »Čovjek i zvijer«.

Novija filmska proizvodnja u beogradskoj »Avali«, prouzrokovala je u posljednje vrijeme žučne rasprave u javnosti, pa i u samim kolektivima filmskih radnika. Poslije serije promašenih »zabavnih« filmova, kao što su »Zajednički stan«, »Bolje je umjeti«, »Nema malih bogova« i drugih, beogradski proizvođači pokrenuli su danas novu seriju lažiranih filmova, očiglednih estetsko-idejnih promašaja, kao što su »Zemljaci« i »Dani«, koji se i pored negativnih ocjena kritike nalaze među prijavljenima za Pulu. Film »Povratak« otišao je u bunker, a da ga nitko, osim producenata, nije vidio. Sada se govori da bi za

»Povratak«, čije je snimanje već dokrajčeno, trebalo napisati novi scenario, a beskonačne popravke prate i film »Čovjek iz hrastove šume« slikar-redatelj Miće Popovića.

Kao i »Avala«, na velike teškoće u iznalaženju pravnih producentskih mjerila nailaze i druga jugoslavenska poduzeća. Ljubljanski »Triglav film« već duže vrijeme stagnira, pa se na Desetom festivalu pojavljuje samo sa jednim filmom — to su »Samonikli« reditelja Igora Pretnara po istoimenom romanu Prežihova Voranca. »Jadran film« je prijavio »Dvostruki obračun«, »Licem u lice«, »Rana jesen«, »Opasni put« i »Čovjek sa fotografije«, ali najveće nade polaže u »Nevsinjsku pušku«, film koji iskusni režiser Žika Mitrović nastoji da završi do određenog roka.

Na festivalu će biti prikazani i »Mačak pod šljemom« Bosne filma, »Pješčani zamak« i »Jednog lijepog dana« Viba filma i »Muškarci« Lovćen filma.

Prvi put na ovom festivalu, uz simbolično priznanje zlatnu i srebrnu Arenu, dodjeljivat će se i novčane nagrade — za najbolju režiju, scenario, žensku i mušku ulogu, muziku i kameru, u ukupnom iznosu od 2 miliona i 700 hiljada dinara. Novčane nagrade bit će dodijeljene i producentima koji su u vremenu između dva festivala ostvarili najuspješniju proizvodnju.

Ilija Marinković

Opekotine od sunca

Blagotvorna uloga sunca poznata nam je od davnina, i klasična grčka gimnastika i rimski solarum nisu bili ništa drugo do izlaganje tijela suncu i zraku.

Savremena medicina poznaje još bolje i još dublje djelovanje sunca i sunčevih zraka na organizam. Ali, ma koliko da je ovo djelovanje blagotvorno, savremena medicina savjetuje opreznost, jer isto tako dobro poznaje i učestanost i uzroke incidentata izazvanih efektom sunčanih zraka i sunčanja.

Priroda i vrsta ovih neželjenih incidentata je u potpunosti zavisnosti od prirode sunčevog zračenja. Sunčevo zračenje, spektar, sastoji se, pored vidljivog, svjetlosnog dijela, i od dvije grupe nevidljivih zračenja-infracrvenih i ultraljubičastih zraka. Ovi nevidljivi sunčevi zraci nalaze se u osnovi korisne sunčeve helioterapije, ali su oni ujedno i uzrok najvećeg broja neželjenih incidentata.

Pretjerano izlaganje suncu i predozirano djelovanje svakog od ovih nevidljivih zračenja manifestira se bolesnim stanjem našeg organizma. Zadržimo se samo na djelovanju ultraljubičastih zraka, jer smo na godišnjem odmoru najčešće njihova žrtva.

Sunčane opekotine (insolacioni dermatitis, »sunčana preplanulost«) izazvane su djelovanjem ultraljubičastih zraka sunčevog spektra, koji najvećim dijelom bivaju zastavljeni u zemljinoj atmosferi, a samo malim dijelom dopiru do zemljine površine. Ovim se jasno objašnjava i za-

što je njihovo djelovanje na obali mora najčešće i najopasnije, pošto ovdje djeluje i efekat zraka naknadno odbijenih od morske površine.

Običan izgled presunčane osobe toliko je čest i poznat da ga je skoro nepotrebno opisivati. Kad se nenaviknuta osoba, na početku godišnjeg odmora, izloži produženom sunčanju od jedan do dva sata, koža postaje purpurno crvena, lako otečena i pojavljuje se svrab i peckanje. U toku daljeg razvoja, ili ako je sunčanje trajalo i duže, pojavljuju se manji ili veći plikovi ispunjeni bistrom tekućinom koji kasnije pucaju. Ukratko, u pitanju su obične opekotine. Kao i sve ostale opekotine i ove su obično praćene i općim znacima-neraspoloženje, nesanicna, gubitak apetita, povišenje temperature itd.

Najčešći su laki oblici, koji odgovaraju opekotinama I stepena i koji se završavaju crvenilom, svrabom i postepenim perutanjem, ali ima i vrlo teških slučajeva, gdje su opći poremećaji u organizmu značajni.

Više nego igdje, ovdje važi izreka »Bolje je spriječiti nego liječiti« — jer je za sprječavanje sunčanih opekotina potrebna samo umjerenost i postepenost u izlaganju suncu. Sunčanje od 10—20 minuta prvog dana, koje se postepeno produžava svakog slijedećeg dana, omogućava da se u našoj koži izvrše takve promjene, koje poslije 7—10 dana osiguravaju organizam od štetnog djelovanja ultraljubičastih zraka i omogućuju kasniji dug boravak na suncu.

Dr Vladislav Bogdanović